

Спыніць агрэсію!

Чалавецтва праклинае вайну

Савецкі народ, які перанёс на сабе жахі вайны і забойстваў, пажараў і разбурэнняў, які цаною крыві і жызні мільянаў людзей стрымаў і знішчыў пачварнага зверга — наменці фашызму, савецкі народ не можа абыймаваць гледзець на ўзброеную інтэрвенцыю ў Ліване і Ізраілі з боку ЗША і Англіі, бо гэта інтэрвенцыя зноў «зрушыла свет на грань катастрофы».

Мір у небяспецы. Раз'юшаны імперыялізм пагражае выбухам новага сусветнага пажару вайны. Нам страшна думаць, што ў свеце зноў будзе знішчана гарады, палачы сёлы, вытоптацца пазасяваныя залатымі зброямі ішанцы палі, што будзе гінуць адгадавання людцы, што парушыцца мір. — Імяна дэсяці гага мы не можам, не маем права дапусціць, каб была вайна, імяна дэсяці гага павінны абароніць мір любою цаною.

Хіба не ясна, што ліванцы і ізраілічаны не пагражаюць ЗША і Англіі? Хіба не ясна, што з боку агрэсіўных імперыялістычных дзяржаў — гэта змах на нацыянальна-вызнавальны рух у краінах Арабскага Усходу? Хіба не ясна, што каланізатарам не хочацца, каб арабскія народы самі выбіраў свой парадок дзяржаўнасці? Мы з арабамі, мы за арабаў, бо мы ведаем, што такое воля ў самым выскім грамадзянскім і чалавечым сэнсе.

Я ўпэўнены, што не толькі народы Савецкага Саюза, а працоўныя і прагрэсіўныя людзі ўсяго свету вітаюць і падтрымліваюць рашучыя мерапрыемствы Савецкага Урада ў абарону міру. І ён павінен быць абаронены!

Янка СКРЫГАН.

Мы патрабуем

Імперыялісты ЗША, якіх падтрымліваюць іншыя заходнія дзяржавы, скінулі з сьлёмаў і пайшлі на адкрытую агрэсію супраць міралюбных арабскіх народаў. Нядаўна ўзвёс свет з абурэннем даведаўся аб узброенай інтэрвенцыі Заўчаных Штатаў Амерыкі ў Ліване і Ізраілі — у Ізраілі. Спраўдзіліся прычыны вайнага ўмяшання ў справы арабскіх краін людзям добра вядомы. Гэта — імяне нафтавы манопалі захаванне сваё каланіяльнае панаванне ў краінах Блізкага і Сярэдняга Усходу, захаванне велізарнага прыбытку, што атрымліваюць з выніку грабжы нацыянальных багаццяў гэтых краін.

Усім добра вядома, што ў ЗША і ў Англіі няма ніякіх падстаў для ўмяшання ў падзеі, якія адбыліся ў Ліване і Іраку. Гэтыя падзеі — унутраная справа арабскіх краін. Ліванскі народ узяўся на барацьбу супраць сваіх прыгнятальнікаў — замежных імперыялістаў і былога Урада, які прадаў і імперыялістам, які прадаў і імперыялістам. 14 ліпеня г. г. ірацкі народ скінуў манархію і абвясціў Ірацкую рэспубліку. Новы Урад Ірака парваў з агрэсіў-

ным багдадскім пактам, заявіў аб выхадзе з таго пакта і ірацкі федэрацыя і прызнаў Аб'яднаную Арабскую рэспубліку.

Такое развіццё падзей на Блізкім Усходзе яна не задавальняе каланіяльным дзяржавам, якія ўспрынялі стварэнне Ірацкай рэспублікі з зацікаўленай вяржасцю. Дзеянні імперыялістаў ЗША і Англіі ствараюць сур'ёзную пагрозу міру і бяспецы ва ўсім свеце. Народы не могуць застацца беззадушнымі да гэтай нахабнай імперыялістычнай агрэсіі і грубага парушэння суверэнітэту і нацыянальнай незалежнасці арабскіх краін, бессаромнага парушэння прынцыпаў ААН. Гэты агрэсіўны акт ЗША аднадушна асуджаюць народы Кітайскай Народнай Рэспублікі і ўсім сацыялістычных краін, народы Індыі, Інданезіі, Брмы, Японіі, народы Заходняй Еўропы і Латвійскай Амерыкі.

Савецкі Урад, выказваючы пацудзі і волю ўсяго савецкага народа, заявіў, што становіцца на Блізкім і Сярэднім Усходзе, якое складалася ў выніку адкрытай агрэсіі ЗША і

Англіі, стварыла велікі тры-вожну — небяспечную для ўсяго свету абстаноўку.

У сваёй заяве Савецкі Урад патрабаваў заклікаў Урад ЗША спыніць узброенае ўмяшанне ва ўнутраныя справы арабскіх краін і неадкладна вывесці свае войскі з Лівана. Савецкі Урад папярэдаў, што наша краіна не можа застацца бездушнай да падзей, якія ствараюць сур'ёзную пагрозу ў раёне, што прылягае да яго граніц.

У сваім Пасланні кіраўнікам вялікіх дзяржаў Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчов прапанаваў неадкладна, як мага хутэй, сабраць народы кіраўнікоў Урадаў СССР, ЗША, Англіі, Францыі і Індыі для таго, каб у гэты адказны гістарычны момант патушыць пажар новай сусветнай вайны, што пачынае чацьці ўжо на Блізкім і Сярэднім Усходзе.

Я таксама ад імя навуковых работнікаў, студэнтаў і супрацоўнікаў Беларускага ўніверсітэта падтрымліваю рашучую пазіцыю нашага Савецкага Урада і заклікаю самы рашучы пратэст супраць разбойніцкіх дзеянняў ЗША і Англіі.

Мы патрабуем:
Рукі проч ад Лівана! Рукі проч ад Ірака!
Рукі проч ад усіх арабскіх краін, якія адстойваюць сваю свабоду і незалежнасць!
Свету патрабен мір!

А. Н. СЕВЧАНКА,
прафесар, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна.

ПРАЛЕТАРЫЙ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦСЯ!

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАТЛЕННЯ САЗУА ПІСЬМЕННИКАУ БССР

№ 59 (1281)

Серада, 23 ліпеня 1958 года

Цана 40 кап.

НАСУСТРАЧ 40-ГОДДЗЮ БССР

Майстэрства павінна паляпшацца

Цяпер у раёнах рэспублікі праходзяць агляды калектываў мастацкай самадзейнасці і падрыхтоўка да дэкады самадзейнага мастацтва ў Мінску, прысвечаная 40-годдзю БССР. Правадзіцца гэтых мерапрыемстваў значна ажыўляла работу самадзейных калектываў.

Рыхтуюцца да дэкады самадзейнага мастацтва каля 13 тысяч гурткоў самадзейнасці рэспублікі, у якіх удзельнічае звыш 200 тысяч чалавек.

У многіх раёнах Мінскай вобласці праведзены ўжо агляды. У Слуцкім, Старобінскім, Уздзенскім і Чарвеньскім раёнах прайшлі цікавыя агляды школьнай самадзейнасці. Яны паказалі значны рост харовай культуры школьнікаў, колькасці і якасці рос калектываў. У Барысаве ў маі праведзены фестываль моладзі. Гэтае свята юнацтва працягвалася тры дні. У ім прынялі ўдзел усе калектывы мастацкай самадзейнасці горада.

Харавыя, музычныя і танцавальныя калектывы развучваюць цяпер новыя беларускія песні і танцы, аркестровыя творы. Так, хор калгаса імя «1 Мая» Нясвіжскага раёна ўключыў у праграму новыя творы самадзейнага кампазітара П. Касача «У нас у рэспубліцы свят», «Сла маладая», «Ой, старонка, мая ты лясная», а таксама апрацоўкі народных песень. Танцавальны калектыв Дзяржынскага раёна ў Доме культуры рыхтуе сюжэтную пастаноўку «Гаўкачыкі» з хараводам.

Многія самадзейныя тэатральныя калектывы развучваюць п'есы беларускіх аўтараў. Драматычны калектыв Старадарожскага РДК рыхтуе спектакль па п'есе К. Губаровіча «На крутым навароце». У Чарвеньскім раённым Доме культуры рыхтуюць п'есу «Пакуль вы маладыя» І. Мележа, а ў Нясвіжскім — «Выбачайце, калі ласка» А. Макаёнка.

У Маладзечанскай вобласці па раёнах праходзяць астафеты культуры, якая ставіць задачы паляпшэння культурнае абслугоўвання насельніцтва. Ужо цяпер у час руху астафеты культуры ў раёнах вобласці дадзена звыш 500 канцэртаў, на якіх прысутнічала каля 50 000 працоўных.

Астафета культуры значна актывізавала работу гурткоў мастацкай самадзейнасці. У многіх раёнах нааглядаецца прот самадзейных калектываў. Толькі за апошні час арганізавана звыш 75 гурткоў, у якіх прымае ўдзел каля тысячы чалавек. 125 новых гурткоў пачалі працаваць у Брэсцкай вобласці.

Пры Пінскім Доме культуры створаны хор паласкай народнай песні, у якім палічваецца 80 удзельнікаў. Цяпер гэты хор рыхтуецца да агляду самадзейнасці. Рыхтуюцца таксама і танцавальная група, якая складаецца з 16 чалавек.

Значная работа па падрыхтоўцы да агляду праводзіцца Вялікасельскім клубам Гароднінскага раёна. Савет клуба прыцягвае ў гурткі самадзейнасці новых удзельнікаў. Хор за гэты час вырас з 28 да 42 чалавек. У рэпертуары яго песні аб Леніне, аб партыі, маладзёжныя, беларускія, рускія і ўкраінскія. Давяна рыхтуюцца да агляду танцавальны гурток, удзельнікі якога развучылі танцы «Карабейнікі», «Лявоніху», «Крыжачок» і «Маладзёжныя». Пры клубе добра працуе агітмастацкая брыгада. У перыяд вясенніх паліных работ яна абслужыла ўсе населеныя пункты калгаса.

У Брэсцкай вобласці трыма ўвайшлі ў жыццё справяднага канцэрты сельскіх калектываў мастацкай самадзейнасці ў раённых цэнтрах. А ў парках культуры і адпачынку Брэста, Баранавіч, Пінска і Кобріна арганізуюцца творчыя выступленні калектываў з канцэртамі мастацкай самадзейнасці.

Для абслугоўвання калгаснікаў, занятых на летніх сельскагаспадарчых работах, ва ўсіх раённых дамах культуры вобласці і многіх сельскіх культасветустановах створана 237 агітмастацкіх брыгад, якія 3—4 разы ў месяц выступаюць перад працоўнымі.

Асабліва добра арганізавана работа агітмастацкіх брыгад Кобрынскага, Антопальскага, Пружанскага і Івацэвіцкага раённых Дамоў культуры. Яны зрабілі ўжо ў гэтым годзе па 20—30 выездаў у калгасы свайго раёна.

Разам з тым, трэба адзначыць, што ў падрыхтоўцы да агляду ў раёне абласці ёсць многа недахопаў. Незадавальняюча ідзе падрыхтоўка да агляду ў Гродзенскай вобласці. Тут у большасці раёнаў не створаны маспавыя аглядавыя камісіі. Асабліва дрэнна вядзецца падрыхтоўка да агляду

мастацкай самадзейнасці ў Слоніміскім раёне.

Раённая камісія па правадзіццю агляду тут, прада, створана, але работы ніякай не праводзіць. Многія клубныя ўстановы дрэнна вядуць падрыхтоўку да агляду. Жыровіцкі, Касцюковіцкі, Азёрніцкі сельскія Дома культуры, Славіцкі, Чэмерскі, Глобэвіцкі сельскія клубы рыхтуюцца да агляду пачалі са значным спазненнем. Многія сельскія калектывы мастацкай самадзейнасці яшчэ і цяпер не выключылі рэпертуару канцэртаў.

Абменныя канцэрты паміж культасветустановамі не праводзіцца, работа агітбрыгад не арганізавана. Трэба кінуць папрак і работнікам раёнага Дома культуры (мастацкі кіраўнік тав. Фрыдман), якія рэдка выязджаюць у сельскія культасветустановы, не аказваюць ім метадычнай дапамогі.

Трэба таксама адзначыць, што задача, пастаўленая рэспубліканскай нарадай работнікаў культуры, каб кожны калгас меў свой калектыв мастацкай самадзейнасці, вырашаецца яшчэ вельмі слаба. Так, у Баранавіцкім раёне з 30 калгасаў раёна толькі тры маюць калектывы мастацкай самадзейнасці. А ў Жалудзіцкім раёне толькі ў адным калгасе ёсць такі калектыв.

Такі марудны рост калектываў самадзейнасці не выпадковы і тлумачыцца ў некаторай ступені тым, што работнікі раённых аддзелаў, абласных упраўленняў культуры і дамоў народнай творчасці маркуюць на агляды прадставіць толькі калектывы, якія, выступаючы многа разоў на аглядах мастацкай самадзейнасці нінулых год, прынеслі славу раёну ці вобласці. Таму многія з іх ужо і цяпер звяртаюць увагу галоўным чынам на гэтыя калектывы, замест таго, каб выяўляць новыя і аказваць ім штодзённую практычную і метадычную дапамогу.

Сур'ёзны недахоп у падрыхтоўцы да агляду і да дэкады самадзейнага мастацтва — і тое, што многія раёныя аддзелы культуры, абласныя дамы народнай творчасці мала ўключваюць у рэпертуар беларускія песні і танцы. Напрыклад, у рэпертуары харовага калектыву Шчорскага сельскага Дома культуры Навагрудскага раёна ёсць толькі адна беларуская песня «Неман». Тое ж самае можна сказаць і пра Негівіцкі сельскі Дом культуры гэтага ж раёна. А ў рэпертуары драматычнага калектыву Пінскага РДК няма ніводнай п'есы беларускіх драматургаў.

Істотны недахоп у падрыхтоўцы да агляду — слабае развіццё ў рэспубліцы музычнай самадзейнасці, галоўным чынам з-за недахопу музычных інструментаў. Вырашэнню гэтай задачы маглі б памагчы калгасы, якія маюць магчымасць набыць за свае сродкі патрэбныя інструменты.

Асабліва праймае, рыхтуючыся да агляду, абласныя упраўленні культуры і дамы народнай творчасці павінны больш шырока практыкаваць арганізацыю кароткатэрміновых курсаў, семінараў кіраўнікоў мастацкай самадзейнасці. Не павінны ставіць у баку ад гэтай важнейшай справы і раёныя дамы культуры. Работнікам іх трэба часцей бываць у сельскіх калектывах, на рэспетыях, аказваць практычную дапамогу ў рабоце гурткоў.

Л. МЫСЛЯВЕЦ.

ЛАНЦУГІ

У чорнай кузні з чорнай сталі ў галіну чорную кавалі, на чалавеча надзявалі зніткі тых ланцугоў калючых. На запяццях

чорным цэле яны стагоддзямі знілі, ды сціралі, паіражавалі, іржучы арабы іх рашуча.

Павел ВОРАНАУ

Прапагандысты кнігі

З ёю раяцца людзі

Не, не выпадкова звярнулася да цябе бібліятэкарка. На вёсцы ўсе ведаюць, што Тамара Салаўёва ў любой бядзе дапаможа. Хто б мог падумаць, што вучотчыца Ліда Кузьміч дапаможа ваду ў адгон, якім цялятак маленчкіх поць. А яна дапамагла і не раз. Заўважылі гэта толькі цяпер. Таму і прыйшла да бібліятэкаркі Агата. Прыйшла парацца, бо ведае, што Тамара ў гэтым дапаможа. Каля ішо жэ, дык і да старшын калгаса звернецца, і ў сельсавет зойдзе, а калі трэба — і да райкома партыі дойдзе, а ўсё роўна дапаможа, каб нічым былі пакараны.

Спраўдзі, Тамара і на гэты раз пагутарыла са старшынёй, пасля чаго сабралі сход на ферме, на якім жыўгаспадар жорстка крытыкавалі вучотчыцу і вырашылі зніць яе з работ.

Любіць аднавіскаюць пагаварыць з Тамарай, парацца. А бібліятэкарку заўсёды можна бацьчы ў брыгадах, на фермах, у полі. Яна прыходзіць да калгаснікаў, каб раскажаць ім пра навіны, пацяцьці цікавыя артыкулы ў газеце ці часопісе.

Бібліятэкарка, як тут кажуць, — свой чалавек жыўгаспадарам. Яна ведае амаль усе справы, якія адбываюцца на фермах. Дзейная ў гэтых адносінах — саты-

рычная газета «Калючка», якую Тамара рэдагуе.

Ды хіба адна газета турбуе бібліятэкарку! Тамара ж трэба арганізоўваць і лекцыі, і даклады, і гутаркі для сваіх аднавіскаюцаў.

А печарамі, калі калгаснікі вяртаюцца з работы, Тамара Салаўёва адчыняе бібліятэку. Яна раіць, каму і якую кнігу чытаць. Юнаку, які вырашыў вучыцца на трактарыста, даць дапаможнік аб трактары, школьніку, што марыць аб міжпланетных падарожжах, падбярэ кнігі аб дасягненнях навуцы і тэхнікі, вайскары абавязкова падкажа працягчы брашуру аб перадавым вопісе, стары калгаснік, які любіць чытаць гістарычныя творы, атрымае цікавы раман.

У бібліятэцы праходзяць і канферэнцыі чытачоў. Нядаўна чытачы праслухалі лекцыю аб вобразе Леніна ў мастацкай літаратуры.

Тамара Салаўёва арганізавала так справу, што цяпер кнігу чытаюць у кожным калгасным двары. У бібліятэцы налічваецца трыста чытачоў. Гэта не падаўнаж вялікаму нацыянальнаму святву — 40-годдзю Беларускай Савецкай рэспублікі.

Калгас імя Чапаева, Высокаўскі раён.

Вучоба майстроў мастацкай самадзейнасці

У Магілёве пры абласным Доме народнай творчасці створаны месачыя курсы кіраўнікоў мастацкай самадзейнасці. На іх займаецца сто чалавек — кіраўнікі харавых, танцавальных і драматычных гурткоў.

Праграма курсаў разлічана на 200 гадзін. Асноўнае месца ў ёй займаюць практычныя заняткі. Слухачы курсаў азнаёмяцца з асновамі нотнай граматы, метадыкай пастаноўкі аднаактовых п'ес, развучваюць некалькі танаў народаў СССР.

З тае прычыны, што на курсах у асноўным займаюцца работнікі і актывісты культасветных устаноў вёскі, у праграму ўключаны пытанні арганізацыі культурна-маспавой работы сярод сельскага насельніцтва: правадзіццю канцэртаў вечароў, маспавых гулянняў, вечароў пытаніяў і адказаў, выпуск вуснага часопіса, стварэнне і арганізацыя работы агітбрыгад і інш.

Слухачам курсаў будуць прачытаны лекцыі аб развіцці культуры Беларускай ССР за 40 год, аб міжнародным становішчы і інш.

В. ЕРМАКОВ.

Разам з усім савецкім народам працоўныя Мінскага паліграфічнага камбіната імя Я. Коласа гарача падтрымліваюць заяву Савецкага Урада ў сувязі з агрэсіяй ЗША і Англіі ў Ліване і Ізраілі.

На здымку: мітынг у афсетным цэху паліграфічнага камбіната.

Фота Ул. Крука.

У горадзе над Бярозай

У гэты дзень ля рэкламных вітрын Барысава было незвычайна ажыўлена. Амаль кожны пехаход спыняўся і чытаў: «Сёння ў гарадскім Доме культуры адбудзецца сустрэча з вядомым беларускім паэтам П. Габэкам».

Калі ж над горадам згушчыліся вясёры зморк, і на яго ўступілі ўспыхнулі сотні ліхтароў, да Дома культуры, што стаіць паміж густай лісьці ліп і каштанав і носьці імя вялікага пралетарскага пісьменніка

М. Горкага, пацягнуўся людскі паток.

Да пачатку сустрэчы з паэтам яшчэ цела гадзіна. Але наведвальнікам Дома культуры ёсць да прывесці гэты час. Адны з іх ідуць у бібліятэку, другія — у чыталюную залу, дзе праглядаюць свежыя нумары газет і часопісаў, трэція — акатары шахматна-шашачных гульні — займаюць фэй і распачынаюць гульні, іншыя застаюцца на свежым паветры і, размясціўшыся на лаўках, якія ставяць між дрэў, слухаюць радзі. Але многа бывае і таіх,

што цікавіцца навінкамі нагляднай агітцы Дома культуры.

Вось група людзей уважліва разглядае партрэты лепшых наватараў і рацыяналізатараў прадрываў горада. На версе стэнда прыгожымі літарамі напісаны лозунг: «Барысава за тэхнічны прагрэс — барацьба за камунізм».

Асаблівае ажыўленне пануе ў партрэтнай галеры: «Барысаўчане — знатныя людзі краіны».

Калі карты-плана «Які будзе Барысаў у 1960 годзе» прысутныя гарача спрачаюцца. Кожны з іх хоча бачыць свой горад яшчэ больш прыгожым і культурным. Некаторыя робяць заўвагу па праекту, выказваюць слушныя прапановы.

Почач з картаў-планаў знаходзіцца малаўзнята аформлены фотамантаж «Зробім наш горад добраўпарадкаваным і прыгожым». У мантаж змешчана шмат фотаздымкаў, якія раскажваюць, як жыхары добраўпарадкоўваюць двары, вуліцы, кварталы роднага горада.

Моладзь абступіла стэнд «Вобраз Леніна ў кіно». На стэндзе змешчана 20 фотаздымкаў кінастудыі «Масфільм», на якіх паказаны асобныя эпізоды з вясёлкіх кінафільмаў аб вялікім Лёніну. Асабліва захапляе прысутных вялікае палітні карціны В. Сярова «Ул. І. Ленін

Актыўная творчая работа разгарнулася ў харыстаў у апошні час. Кіруе імі вопытны (Заканчэніе на 2-й стар.)

Калгасныя чытачы

Пятро Лапцёў працуе механікам на млыне ў калгасе «Чырвоная змея». Калісьці ён любіў чытаць кнігі. Але цяпер — дзеш, сям'я — усё часу не заходзіць. І нават думаць перастаў пра кнігі.

Але неке аднойчы, калі гаспадар прышоў з работы, зайшоў ў хату да Лапцёвых загадчыца Пінкавіцкай сельскай бібліятэкі Софія Церахва. Забыла, пагутарыла, прынесла з сабой цікавыя кнігі з прыгожымі ілюстрацыямі, крыху пацятыла, а пасля прапанавала ўзяць якую-небудзь з іх. Здаецца, нічога асаблівага і не было, аднак пасля гэтай шчырай гутаркі стаў калгасны механік усё часцей заходзіць у бібліятэку.

За тры месяцы ён прачытаў «Узнятую чалюць» М. Шолохава, «Жыно» Г. Нікалаева, «У Забалоці дзее» Я. Брыля, «Згуртванасць» М. Ткачова, «Крыніцы» І. Шамкіна, чытае аповяданні і аповесці з часопіса. Вечарам сабраўшыся за ста-

лом, слухаюць маці і дзеці бацьку, які чытае ім новыя творы.

Умела дывіліцца кнігам да кожнай калгаснай сям'і заглядчыца Пінкавіцкай бібліятэкі С. Церахва. У гэтым дапамагаюць ёй камсамольцы, настаўнікі. Ва ўсіх вёсках, што ўваходзяць у калгас, наладжана работа бібліятэчак-перасовак. Перасовак бібліятэкі Скарына загадае Самён Фралю. Яна налічвае 48 чытачоў. Паспяхова прапагандаюць кнігу Ляў Манкевіч, Алімпіяда Хлебаванна і іншыя.

Падворны абход, літаратурныя канферэнцыі і агляды, калектывныя чытанні спрымуць павелічыць ліку чытачоў бібліятэкі, у абанементах карткі якой запісана ўжо 400 калгаснікаў. Чытаюць кнігі пастух Рыгор Навоў, калгаснікі Мікалай Абрамчык, Мікалай Пастушок і многія іншыя.

І. БАРАВІК.

Парыцкі раён.

У горадзе над Бярозай Збіраць і вывучаць вусную творчасць народа

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

І згодны хорамістар Уладзімір Сяргеевіч Хрэнаў, Штампаўшчык па прафесіі, Уладзімір Хрэнаў з маладзтва пачаў любіць народныя песні. Ён умеў перадаць свае веды ўзвешчана гуртка. Тут жа прысутнічае работніца фабрыкі імя Кірава, вядомая ў горадзе салістка Рагіна Мазалеўская, рэгулярныя фабрыкі піяніна Фінк, работніца Барысаўскага Дома папярэў Н. Маўчані і іншыя.

— Увесь наш песенны рэпертуар, — гаворыць хорамістар Хрэнаў, — выкарыстаны на чатыры і пяць гадзін. Прывітанне, рэпертуар у нас сапраўды разнастайны. У яго ўключаны савецкія песні, песні народаў Савецкага Саюза, краінаў народнай дэмакратыі і песні самадзейных кампазітараў Барысава. У іх ліку «Радзіма мая» А. Новакава, «Венарышкі» С. Палонскага, «Ляшчэ, галубы» І. Дунаеўскага, польская народная песня «Зялёлка» і іншыя.

У пакой з шыльдаю на дзвярах «Грымніраваная» праходзіць заняткі драмгурткамі. — Да саракавай галавы БССР наш калектыў рыхуе спектакль па п'есе Е. Мірвоіча «Машка», — паведамляе кіраўнік драмгуртка (ён жа і пастаноўчык спектакля) Ф. Міхайлаў. — Гэта сур'ёзная і складаная работа. Дастаткова ска-

жыва, што ў п'есе будзе занята 80 чалавек.

Ролю Машыні іграе грузчык завадскай фабрыкі імя Кірава К. Жук. Ён ужо добра вядомы барысаўскаму гораду на іншых спектаклях, які ставіліся на сцэне Дома культуры, Кампазітар Шумілін напісаў для спектакля музыку. Музычны суправаджэнне п'есы будзе выканана аркестрам народнага інструментаў Дома культуры.

Дзейна рыхуецца да саракавай галавы Савецкай Беларусі і танцавальны калектыў. Ён рыхуе два танцы: «Венарышкі ў каласе» і новы танец «Брыскавая крэпасць». Апошні створаны метадыстам абласнога Дома народнай творчасці Е. Гаўрылавічам. Музыка для гэтага танца напісана кампазітарам В. Куціным. Музыкальнае суправаджэнне танца «Брыскавая крэпасць» будзе выконваць наступны калектыў выканаў Барысаўскага музычнага школы.

У сучасны момант на прадпрыемствах горада арганізуюцца выстаўкі работ прыкладнага мастацтва: разьбы па дрэву, вышыўкі, жывапісы, лепкі і інш. Лепшыя работы будуць экспанаваны на выставках, якая арганізуецца пры гарадскім Доме культуры. Вышывальшчыцы Сідарова, Хоміч і Сахончык разам з мастаком С. Мірзаянам рых-

туюць для выстаўкі карціну на ладзіне, якая адлюстроўвае беларускі народны танец «Бубля».

— У асноўны для гадзі імкліва людзей у гурткі мастацкай самадзейнасці, — кажа М. Маўчанік, — асабліва вырасла. Калі раней на ўсіх гуртках было адзін-два чалавекі, то цяпер іх больш за трыста. Асабліва шмат людзей ўдзяляе ў гурткі ў вясняны годзе. Прачыму, усё гэтым людзям — пераважна прадпрыемстваў.

З мэтай вывучэння народнага мастацтва горада, дырэктар Дома культуры стварыў спецыяльнае аддзяленне па вывучэнні народнага мастацтва і мастацтваў. Цяпер выключна ўвага ўдзяляецца змаганню калектыву за дастойную сустрэчу саракагадовай БССР.

Для гэтага ў ліпені і жніўні запланавана правесці пры Доме культуры кінафестываль беларускіх фільмаў.

Дырэктар Дома распавядае цікавыя моманты сустрэч барысаўчан са знаёмымі людзьмі Беларускай самадзейнасці:

«Неумоўнена, самым высокім ідэалам мастацтва, самым таленавітым, самым геніяльным, з'яўляецца народнае мастацтва, гэта значыць, тое, што адлюстравана народам, што народам захавана, што народ праёс праз стагоддзі».

(М. І. Калянін).

Калі заходзіць гутарка аб неабходнасці збору і вывучэння вуснай народнай творчасці, у некаторых асоб з'яўляецца скептычная ўхмылка: ці варта займацца фальклорам у нашы дні, калі чалавечтва дасягнула небывалай вышыні ў развіцці навуцы, культуры, мастацтва, літаратуры? Фальклор, маўлаў, аджывае свай век.

На падобныя заявы скептыкаў можна адказаць словамі паэта-акадэміка М. Рымскага, які ў 1935 г. справядліва зазначаў: «Сцвярджаю, нібыта развіццё літаратуры, развіццё пісьменнасці падсказае пад корань квітучае дрэва народнай паэзіі, цалкам бяскараўнае. Наадварот, — і мы пра гэта гаварым і будзем гаварыць, — літаратура і народная паэзія — родныя сестры, якія жывуць і растуць у адной і той жа сапраўднай садружнасці».

Выключна высокая цанілі народную творчасць класікі марксізма-ленінізма, выказаныя якіх з'яўляюцца кравею і мясам для тых, хто вывучае паэзію народа.

Фальклор — невычэрпная крыніца жыццёвай мудрасці народа, да якой пастаянна звярталіся, звартаюцца і будуць звяртацца паэты, кампазітары, мастакі, узабагацячы свае творы новымі тэмамі, сюжэтамі, вобразамі. Вядома, што якія выдатныя творы літаратуры і мастацтва, як «Бурлакі» Рапіна, «Іван Суевіч» Глінкі, «Яўрэй Аневіч» Пушкіна, «Анна Карэніна» Л. Талстога, «Казкі» Салтыкова-Шчэдрына, рэвалюцыйны-дэмакратычныя апавяданні Горкага, «Ціхі Дні» і «Узнятая ціліна» Шолохава, «Новая зямля» Коласа, «Паўлінка» Купалы, «Хо-емяцка аповісць» Крапіва, не маглі быць створаны, калі б іх аўтары ўсебакова і глыбока не ведалі вуснай творчасці працоўнага народа.

Беларускі фальклор — багацце і скарбніца народа, традыцыі яго сваім каранямі ўваходзяць у глыбіню вякоў. Нягледзячы на змяненне мінулае, беларускі народ, пабудова свайго друкарскага слова, стварыў мноства пудоўных казак, песень, падаванняў, прыказак, прымавак, бачыць ў гэтым адзіную і даступную форму духоўнага жыцця. У фальклоры беларускі народ выказаў усю сваю душу: запавятыя мары і спадзяванні, асабісты надзеі і грамадскія ідэалы, — крыкі вабодлага сэрца, якія нярэдка выліваліся ў бурны пратэст супраць сваіх прыгнётаўнікаў, асабісты рысы, што, адрозніваючы беларускі фальклор ад іншых, перадаваліся ў народзе і ў наш час, і ў будучыню, уладам гераізма, інавіцы і да ворагаў».

Беларускі савецкі фальклор увабіў у сабе лепшыя рысы дэрацыйнага фальклору і разам з тым адраўніваецца ад яго караным чынам сваім зместам, ідэяльнай накіраванасцю, класовай заастанасцю, праўдзівасцю. Лепшыя радкі вуснай народнай творчасці беларускага народа савецкага часу прысвечаны суровым падаванням Вялікага Кастрычніка і грамадзянскай вайны. У песнях, прыпеўках, казках, легендах паказ Вялікага Кастрычніка дасягае ў перапытайнае ў імя кіраўніцы і арганізатара Кастрычніцкай рэвалюцыі — Камуністычнай партыі і яе стваральніка Леніна.

Можна смела сказаць, фальклор беларускага народа па жанрах, па багацці вобразаў, па разнастайнасці тэматыкі, па сюжэтах і сяміяльна-бытавой накіраванасці і, нарэшце, на мастацкай дасканаласці займае адно з першых месцаў у вуснай творчасці славянскіх народаў. Выдатны аўтары народнай творчасці прафесар Са-

нерамі, вучонымі, артыстамі, пісьменнікамі, партызанамі.

Ужо была наладжана такая сустрэча з доктарам тэхнічных навук Аляксеем, які працягваў лекцыю на тэму: «Роля кіно ў народнай творчасці ССРСР». Адбылася таксама сустрэча чытачоў Барысава з пісьменнікамі, які рыхуюць у часопісе «Малаялісць».

У канцы гэтага вяснянага маркуецца правесці вечар, прысвечаны беларускай паэзіі. На вечар будуць запрошаны аяда-

туры тав. Маўчанскі. — Кожны з удзельнікаў нашага калектыву гарыць жадааннем атрымаць на джаззе перамогу. І мы даб'ёмся гэтага, бо ў нас ёсць усё для гэтага».

І. СІНЯЎСКІ.

На адмыслах: 1. Сцэна са спектакля «На вуліцы шчаслівай» Ю. Прынцава. 2. Выступленне музычна-вакальнага квартэта (злева направа): В. Булачкава, Я. Шыбака, Л. Істомніца і У. Хрэнаў.

чкі падкрэсліваў: «Па жываніцы і прастане расказаў беларускі казкі не маюць сабе роўных...»

Істотны зборнік фальклору, народнага артыста ССРСР Р. Шырма піша: «Шмат характэрна і глыбокага зместу закладзена ў беларускі народнай творчасці. Шмат мудрасці, трыюг і радасці, святла і праўды захавала ў сваіх скарбах беларуская народная паэзія». Ён вядома, высокую ацэнку атрымаў на Уладзіміра Ільіча Леніна «Смалянскі этнаграфічны зборнік» В. Дабравольскага, дзе шырока была прадставлена беларуская народная паэзія. Уладзімір Ільіч, як сведчыць Бонч-Бруевіч, пачынаў збіраць і матэрыялы зборніка, сказаў, што на гэтым матэрыяле можна было б напісаць пудоўнае даследаванне аб спадзяванні і чаканнях народнага маса».

Багацце вуснай спадчыны беларускага народа даўно прыцягнула ўвагу перадавой грамадскасці, у даравалюшчы час рускія і беларускія вучоныя і пісьменнікі сабралі, апрацавалі і выдалі дзесяткі тамоў беларускай народнай творчасці. Тут у першую чаргу трэба адзначыць імя Раманава, Насовіча, Дабравольскага, Сержытэўскага, Федаровскага, Нікіфаровскага, Шэйна, акадэміка Карскага, А. Багдановіча (бацькі паэта Максіма Багдановіча). У савецкі перыяд пачалі працаваць у галіне збору і вывучэння народнай творчасці акадэмікі М. Ніколюк, І. Сербай. Актыўна займаліся публікацыяй беларускага фальклору М. Грынаў, А. Васільевіч, Э. Валубок, І. Лубан. У наступны перыяд народны артыст ССРСР Р. Шырма выдала два фальклорныя зборнікі. Толькі кампазітарам М. Чуркіным у свой час было запісана звыш 2000 беларускіх народнага песень. Значны і аднаўлены ў сваім родзе ў апошні час з'яўляецца манатграфія І. Гутарава «Барыска і творчасць народнага мастацтва».

Цяпер у рэспубліцы створаны адзіны цэнтр па вывучэнню вуснай-паэтычнай творчасці беларускага народа — Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР, узначальвае паэтам-акадэмікам П. Глебкам. Роля новага Інстытута асабліва ўзрастае, калі ўлічыць той факт, што вывучэнне вуснай спадчыны беларускага народа да апошняга часу не атрымала належнага ўважання. А між іншым, адчуваецца вострая патрэба ў неабходнасці пераважання старых фальклорных зборнікаў. Выкладанне фальклору ў навучальных установах рэспублікі пачынае на самай, не распрацавана адукацыйная праграма для школ і педагагічных інстытутаў, адсутнічае хрэстаматэя, няма ніякіх дапаможнікаў, не кажучы аб падручніку па фальклору.

Старымі навуковымі супрацоўнікамі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР М. Грынаў і А. Кабанічыкам падрыхтаваны ўжо і адданы ў друк зборнік «Беларускі апаз», выхад у свет якога павінен з'явіцца ў найбліжэйшы перыяд і беларускі фальклор Вялікай Айчыннай вайны, які, відавочна, будзе складацца з двух тамоў.

У Вялікай Айчыннай вайне беларускі народ адзін з першых прыняў на сабе ўвесь гітлераўскі ваенны машына. У адказ на люты расправы фашысцкіх галавароў на тэрыторыі Беларусі пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі ўскінулі разгарнуліся партызанская барацьба. Народ жыў, народ змагаўся; разам з ім жыла, змагаўся і

Выдаць зборнік аб гомельскіх камунарах

Прышло многа год з дня іх трагічнай гібель, а іх імяны не забыты патомкамі, і ніколі не знікнуць з памяці пакаленняў.

Камісары, Ланге, Білецькі, Аўэрбах-Падгорны, Песін, Каганская... Гомельскія камунары. Незабываныя вобразы ларыжскіх камунараў сталі перад імі, калі яны са зброй у руках, асаджаны ў будынку атэля «Савой», змагаюцца з чыноўнай і савецкай паліцыяй, справакаваных кулямі і бязым абстрэлі.

Ніці стравітаўскай змовы вялі ў інавацыйны пасольства двух вялікіх адналіччавых дзяржаў. Гомель быў адным з найбольшых цэнтраў партызанскага руху ў тым ланцугу падласці, шлянтажу, зрадніцтва, які ў падполлі кавала замежна агентура, спрабуючы нанесці ўдар у спіну маладой Савецкай рэспубліцы. Чырвоныя войскі пайшлі на фронт. Гомель амаль заставіў без сарэнчій войскі, і гэта сям'ястаў мацеры шпін Страннапятаў, каб застаніць на час уладу.

Партызанскі і савецкія работнікі Гомеля, маленькая група воінаў, сярод якіх былі русіяны, беларусы, украінцы, латышы, кітаіцы не склалі зброі перад значна пераўзыходзілі іх сіламі мяжыжнікаў. Савецкія патрыоты забаркаваліся ў вялікім доме былога атэля «Савой» (у сучасныя дні Гомель) і стойка абаранялі родны чырвоны сьпіт. Гэта быў народны бой. Міжэжнікі мелі артылерыю, боепрыпасы. У іх руках быў чыгуначны вузел. Яны маглі маневраваць і перасоўвацца па ўсёму гораду. А ў камунараў нічога гэтага не было. Без вады, харчу, боепрыпасу яны павінны былі стрымліваць шалены пацёк галавароў, шаленства якіх увесь час падарывалася спіртнымі напіткамі. Але камунары трымаліся з легендарнай стойкасцю. Яны ведалі, што Гомель не павінен быць уладзе анархіячна-серадскай стыхіі, што Чырвоная Армія прыдзе, а пакуль трэба стаць на смерць. Нявак людзі самых мірных прафесій, якія ніколі не трымалі ў руках вінтоўкі, у гэтым дні ўзялі яе ў рукі. Тав. Фішбейн прапанаваў распушчаць вядомыя савецкага друку. У асаджаным атэлі ён стаў разведчыкам. І на дасту разведчыка загінуў першым ад кулі мяжыжнікаў.

Страннапятаўны захавалі атэль «Савой» толькі тады, калі ў абаронцаў не засталася ніводнага патрона. Дарога ў турму была для камунараў дарогай цяжкай выпрабаванняў. Іх білі і савецкія і немцы, білі імі. Але і тут відаць была стальная воля людзей, якія і словам не выдалі сваіх пакут. Яны ведалі, што часовае паражэнне не затрымае наступнага руху Савецкай улады. Ім пагражае гібель, яны могуць не ўбачыць перамогі, але агудна справа, за якую яны ахвотна срае жыццё, перамога. Падарываючы чырвоны ча-

У Круглянскім раёне

64 гурткі мастацкай самадзейнасці Круглянскага раёна рыхуюцца да знамянальнай даты — саракавай галавы БССР. Спецыяльныя тандоры чытальнікі разнастайныя новыя кампартыны праграмы.

Асабліва старанна працуюць самадзейныя артысты раёнага Дома культуры. Кожны вечар сюды прыходзіць шафёр Алег Харвіч, калгаснік Мікалай Дрык, слухачка Золя Дзегэрцова, медык Аза Осіна і многія іншыя юнакі і дзяўчаты. Удзельнікі харавога гуртка, якім кіруе Ніна Бурмістрава, развучваюць беларускія песні «Каняляна жытца» і «Вядаў аб партызанскіх Галіне». Беларускія, украінскія і малдаўскія танцы пачалі рэпазіраваць танцоры. Артысты вырамілі паказачна глядачам надзійні Чэхава «Юбілей».

У той жа час удзельнікі самадзейнасці робяць выезд у наляскі раёна. Працуюць камяк Аруча, Шылавічын, Прыгоні, Загараны паказаны цікавыя кампарты.

З кожным годам павялічваецца сетка сельскагаспадарчых і клубав, сям хат-чытальні. 17 клубав набылі ўсе калгаснікі. Добра наладжана работа гуртковай самадзейнасці, праводзіцца вечары моладзі, канферэнцыі і дыскусіі.

У гэтым квартале хлэбаробы сельгасарцелі імя Леніна, імя Чапаева, «ХХ з'езд КПСС», «Чырвоная армія» маркуюць закончыць будаўніцтва калгасных клубав.

Раённая бібліятэка правяла трохдзёны семінар работнікаў сельскіх бібліятэк. Абмеркаваны пытанні падрыхтоўкі да 40-й гадавіны БССР, паліпашыні абслугоўвання насельніцтва і масавай работы з чытачамі. Удзельнікі семінара выехалі ў суседні Шклоўскі раён, дзе пазнаміліся з вопытам работы Баркалабаўскай сельскай бібліятэкі.

Раёны аддзел культуры вырашыў арганізаваць выстаўку вывучэння мастацтва, прысвечаную саракагадовай БССР. Будучы экспанавана творы самадзейных мастакоў, разьбоў, вышыўальшчыц. У бліжэйшы час патрэбна збор экспанатаў.

Творы народных умельцаў

У раённы Юрацінскі адкрылася раённая выстаўка вывучэння мастацтва. На ёй прадставлена 723 экспанаты народнага умельца.

Вядуць цікавае маюць работы мастакоў Гарбачэўскага, Шаўкуняго, Вераба, Лакінавіча. З мастацкай вышыўкі аслуговуюць увагі работы Е. Філіпавіч, З. Пінаевай і іншыя.

Лепшыя работы будуць экспанаваны на абласной выставцы.

Я. САДУЎСКІ. Н. КАРЖУЕУ.

Спадчына Я. Бранштэйна

Савецкая літаратура з'яўляецца неаддзяльна часткай духоўнага багацця нашага народа. Яе важнейшай задачай з'яўляецца глыбокае вывучэнне жыцця савецкага грамадства, стварэнне яркіх вобразаў, барацьба супраць бязлітаснасці і фальшывы творчасці. Усё гэта ў сваю чаргу патрабуе развіцця ўсіх жанраў літаратуры, распаўсюду і шырокага абслугоўвання тэматычнай нашай крытыкі.

Толькі за апошні час выдзелены нарысы гісторыі беларускай літаратуры, каштоўны літаратурны даследаванні, манатграфіі, зборнікі крытычных артыкулаў. Але калі ў гэтым нарымку шмат чаго ўжо зроблена, то вывучэнне такога важнага пытання, як гісторыя літаратурнай крытыкі, і цяпер наш літаратурнаўдчы амаць не займаюцца.

Асобныя крытычныя работы 20—30-х гадоў і ў сучасны момант з'яўляюцца каштоўным матэрыялам для вывучэння гісторыі літаратуры таго часу.

Сярод крытыкаў беларускай літаратуры, чья спадчына ў значнай меры не страціла свайго значэння і актуальнасці, відае месца належыць Якаву Анатольевічу Бранштэйну.

Нарадзіўся Я. Бранштэйн у 1897 годзе ў горадзе Вельску, у сям'і служачка. Закончыў гарадское вучылішча, ён дна пачаў самастойна працаваць. У 1919 годзе Я. Бранштэйн добраахвотна ідзе на фронт, прымае актыўны ўдзел у грамадзянскай вайне. Ён у 1922 годзе быў дэмабілізаваны з арміі і працягваў у рэдакцыі газеты «Орловская правда».

У 1923 годзе Бранштэйн накіроўваецца на вучобу ў Першы Маскоўскі дзяржаўны ўніверсітэт, пасля заканчэння амага прызначаны членам у Камуністычнай арганізацыі.

У 1924 годзе Я. Бранштэйн уступае ў Радзі Камуністычнай партыі. З 1930 года ён працуе ў Беларусі, спалучаючы навуковую работу ў якасці члена-карэспанданта АН БССР з літаратурна-крытычнай работай, а таксама з педагагічнай працай у БДУ, прафесарам якога Я. Бранштэйн з'яўляўся.

Цяжка знайсці якіх-небудзь літаратурныя падзеі 30-х гадоў, якія не прыцягнулі б увагі гэтага таленавітага літаратурнага крытыка. Асобныя творы, зборнікі, пытанні майстэрства пісьменнікаў, спэцыяльнае ўважэнне п'ес — усё падлягалася кваліфікаванаму аналізу, усёму гэтаму давалася глыбокае асэнсаванне.

Я. Бранштэйн заўсёды імкнуўся да таго, каб крытыка зрабіць зборнік кіраўніцтва літаратуры — самай перадавой, самай ідэяльнай літаратурнай сеткай, для чаго патрэбна зборна выключнай аддзелкі, выключнай дакладнасці, набачанай вострасці.

Выступачы супраць вульгарнага сяміялагізма, крытык адстойваў марксісцка-ленінскую аэстыку. Гэтым пытанню Я. Бранштэйн прысвечыў артыкулы «Маркс і літаратурнаўдчы», «Маркс і мастацкая літаратура», «Ленін і літаратура», паказвае, што «бессмертнае выказанні Маркса і Энгельса па пытаннях літаратуры і мастацтва, геніяльныя артыкулы Леніна... прадастаўляюць ідэал... спалучэнне баявой публіцыстычнай крытыкі з аналізам пісьменніка, які мастак». Крытык падрабязна асяветвае барацьбу Леніна за прынцып партызанскі і народнасці ў літаратуры.

Я. Бранштэйн часта звяртаўся да разгляду як асобных твораў, так і ўсёй творчасці асобных рускіх пісьменнікаў, звяртаў увагу на ўзаемадзейнасць літаратуры па выдзяленні значэння рускай літаратуры для развіцця польскай літаратуры. Каштоўным укладом у літаратурнаўдчы з'яўляюцца яго артыкулы пра творчасць А. Пушкіна, Д. Фурманова, І. Эрэбурга.

Д. БАРОДЗІЧ.

Прэмія сельскай бібліятэцы — удзельніку УСГВ

Каштоўную работу па абслугоўванню насельніцтва праводзіць Дышчэўская сельская бібліятэка Магілёўскага раёна. Актыўна бібліятэка надае вялікую ўвагу прапагандае кнігі.

Бібліятэка заслужыла лічыцца адной з лепшых у Магілёўскай вобласці. У мінулым годзе ёй прысуджана званне «Лепшая сельская бібліятэка рэспублікі». Бібліятэка ўдзяляе вялікую увагу ўзвешчана гаспадарчай выставцы 1957 года; завер-

джана яна удзельнікам выстаўкі і цяпер. Галоўны выставачны камітэт праміраваў Дышчэўскую сельскую бібліятэку; яна атрымала кніг на суму 10 тысяч рублёў.

Надаўна заадачна бібліятэка М. Барысавіча ў абласным бібліятэкарскім атрыманні першую партыю кніг — каля 300 наваў, у тым ліку трылогію Я. Коласа «На рэстанцы», кнігі М. Танка «Сяд бліскаві-

цы», Ус. Краўчанкі «Крыгаход», М. Ткачова «Згуртаванасць», Р. Сабалеўкі «Соната ў дэмаві» і многія іншыя.

З Масквы ў абласны бібліятэкарскі пасылаюць у асобным у напісаным грамадзянска-навуковай літаратуры. Ёсць таксама неабходны для сельскага чытача падручнікі і многа новых твораў савецкіх пісьменнікаў.

В. АРЦЕМ'ЕУ.

Старонкі гераічнага жыцця

З хваляваннем сустракае свежы чытач кожны новы радок, кожнае новае слова пра жыццё, поўнае гарышчым і гераічным давагі, яго пражыўшы выдатны дзень Камуністычнай партыі і Саветскай дзяржавы, бліжэйшых сардэчных аяцкага Леаніда, слаўны сын польскага народа Фелікс Эдмундавіч Дзяржынскі.

Яшчэ ў юнацкім узросце, з 17-ці гадоў стаўшы на шлях рэвалюцыйнай барацьбы, Ф. Э. Дзяржынскі ўсё сваё жыццё, увесыў свой аяцкі арганізатарскі талент прысвяціў барацьбе за вызваленне працоўных з-пад прыгнёту царызма і капіталізму, барацьбе за перамогу камунізму.

11 год, амаль чвэрць свайго жыцця, Фелікс Эдмундавіч правёў у царскім турма, у ссылках, на катары, у Закаўказзі ў кайданых адрывах ад паліцыі і сярбоў змарнаваных і зброі, ён ні на хвіліну не сумняваўся ў справядлівасці справы, за якую змагаўся, бязмяна-верна ў перамогу вялікіх ідэй марксізма-ленінізма.

Шкаваны старонкі з жыцця і кіруючай дзейнасці Ф. Э. Дзяржынскага адрывае перад намі выдатна выдзелены зборнік новых матэрыялаў пра Фелікса Эдмундавіча Дзяржынскага.

Укладальнік зборніка — жонка Фелікса Эдмундавіча — Софія Сігізмундаўна Дзяржынская.

Дзёнікі і лісты Дзяржынскага — дакументы вялікага значэння, прасякнутыя нягэснай любоўю да жыцця, да людзей, непахіснай ідэянасцю і шчыраю «светапогляду». Нельга чытаць без хвалявання радкі з дзёніка, напісаныя 31 снежня 1908 года: «Я бачу велізарны масы... прывядзення ў рух, якіх раскісваюць створылад, — масы, у асяродкі якіх рыхтуюцца новыя сілы для новай барацьбы. Я ганаруюся тым, што я з імі, што я іх бачу, адчуваю, разумею і тым, што я сам многа выкачываю разам з імі. Тут, у турме, часта былі не менш, каб мне давалася пачынаць жыццё спачатку, я пачаў бы так, як пачаў».

Дзе ён знаходзіўся Фелікс Эдмундавіч — у турме, у дэпартацыі, у ссылках, у эміграцыі, думкі яго ніколі не разлучаўся з роднымі мясцінамі. Ён часта гаварыў, што хацеў бы апынуцца ў сваёй краіне, аднавіў бы музэй роднай прыроды. Апошні раз Фелікс Эдмундавіч выказаў наведзіць сваё Дзяржынскае пасялле перамогі Лютаўскай рэвалюцыі ў чэрвені 1917 года. Ён прыяздзіў сюды на пахаванне роднага брата Станіслава, якога забілі бандыты.

Пасля перамогі Вялікага Кастрычніка Ф. Э. Дзяржынскі прапаранаваў У. І. Леніна быць прызначаны старшынёй Усерасійскай Наглядальнай Камісіі па барацьбе з контррэвалюцыяй, спекуляцыяй і сабатажам. Прадуючы на перадавой ліній агітацыі, ён вышчальна выкрывае і падаўляе шматлікія змовы і мецэжы, усе сілы, усе сваю вялікую энергію аддае справе ўмацавання маладой Саветскай дзяржавы. Псымы з Масквы за 1919 год адлюстроўваюць нястомную, звышчачую работу Дзяржынскага на гэтай вельмі цяжкай і вельмі адказнай пасадзе.

Вясной 1920 года ЦК партыі прызначаў

Фелікс Дзяржынскі. «Дзёнікі, Псымы да родных» (другое выданне і дапоўненае выданне). Выдавецтва «Маладая гвардыя», 1958.

Патрэбны новыя песні

Псыма ў рэдакцыю

Шэраю дымкай усцяляецца ўвечары зямля, канчаецца праца ў полі. Шыка навокал, але гэта да часу. Вось чаму нейкі голас паўняе шышчыню, за ім другі, трэці... Багдэра спяваюць дзяўчаты, хлопцы таксама не могуць іці моўкі. Разам яны спяваюць аб сваім ралічным жыцці, аб гарачым каханні.

Бадай цяжка знайсці беларуса, які не захадзіўся б песнямі пра Нёман, пра мінскія «зубры», пра партызанаў-героюў, пра беларускі лён. Але як іх яшчэ мала скла-дзена!

Заглянем у рэпертуар самадзейных калектываў вясковых клубаў, дамоў культуры. Як ні даўна, заўсёды мы пачуем адны

і тым ж песні. Да таго ж вельмі мала вакальных твораў, разлічаных на аднаго выканаўцу. Вось чаму можна пачуць скаргі на беларускіх кампазітараў. Яны амаль не пішуць твораў для баяна і гітары.

Набліжаецца 40-гаддзе Саветскай Беларусі. Патрэбныя песні, якія расказвалі б аб поспехах працы нашага народа і ўслаўлялі б шудоўнае жыццё беларусаў пры Саветскай ўладзе.

Хочацца пажадаць беларускім кампазітарам большай працавітасці па стварэнню арыгінальнага нацыянальнага рэпертуару для мастацкай самадзейнасці.

Г. БАКУНЧЫК.

Канцэрты сімфанічнага аркестра

У Гомелі пачаў выступленні сімфанічным аркестрам Беларускай дзяржаўнай філармоніі, які пазнаёміць працоўных горада з багатай музычнай праграмай — з шыкамі «Беларускай музыкі», «Рускай класічнай музыкі», «Замежнай музычнай класіцы».

«Рускай саветскай музыкі», «Музыка народаў СССР» і г. д. Два выступленні аркестра будуць прысвечаны творчасці кампазітараў М. Рымскага-Корсакава і П. Чайкоўскага.

«На шляхах да рэалізму» — так называў сваю новую працу Міхась Ларчына. Праца прысвечана даследаванню пытання стаўлення і развіцця рэалізму ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя. Выйшла ў друку асобным выданнем пакуль што трэці першая частка гэтай працы, дзе даследуецца гісторыка-літаратурнае працэс пераходнага XIX стагоддзя (да рэформы 1861 года).

Праблема, якая стаіць у цэнтры ўвагі даследчыка, мае надычы важнае навуковае, палітычнае і практычнае значэнне. Паслядоўна яе вырашэнне будзе садзейнічаць стварэнню сапраўдна навуковага курсу гісторыі беларускай літаратуры, распаўсюдзіць шмат якіх важных пытанняў сучаснай літаратуры, пільнаму развіццю нашай крытыкі і літаратуразнаўства.

Значны ўклад у даследаванне гэтай праблемы зрабіў В. Барысева і сваёй кнізе «Францішак Багушэвіч і праблема рэалізму ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя», якая вылучана з друку ў містагоддзя, якая выдана ў Акадэміі навук БССР. Высветляючы найбольш характэрныя рысы і асноўныя асаблівасці становлення і развіцця рэалізму ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя, В. Барысева абмяжоўвае рамкі свайго даследавання галоўным чынам падобным вывучэннем творчасці Ф. Багушэвіча.

М. Ларчына ж у сваёй рабоце імкнецца больш поўна асветліць літаратурны рух на Беларусі, закранае шэраг новых важных пытанняў, уводзіць у навуковы абыдх некаторыя новыя факты, імяны. Яго кніжка вышчальна багата сабраана і сістэматызавана ў ёй гісторыка-літаратурнае матэрыялу, аналіз якога падпарадкаваны адзінай мэце: паказаць вытокі і стаўленне

не рэалізму ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя.

Вартасцю кнігі «На шляхах да рэалізму» з'яўляецца тое, што М. Ларчына вывучае літаратурны працэс у цеснай сувязі з гісторыяй народа, з грамадска-палітычным і культурным жыццём краіны, у сувязі з агульнарасійскім вызваленчым рухам, у адпаведнасці з левінісцкім вучэннем аб наўнясці давох культур у кожнай нацыянальнай культуры класавая грамадства. Ён пераканаўча даводзіць, што развіццё літаратурнага руху на Беларусі ў першай палове XIX стагоддзя адбывалася ва ўмовах вострай класовай барацьбы, ва ўмовах гераічнага амагання нашага народа за нацыянальнае і сацыяльнае вызваленне.

Аўтар спыняецца на такіх важнейшых гісторычных падзеях, як далучэнне Беларусі да Расіі ў канцы XVIII стагоддзя, Айчынная вайна 1812 года, рух «дэкабрыстаў», і паказвае, як гэтыя падзеі ўплывалі на культурнае і літаратурнае жыццё беларускага народа.

У кнізе на аснове багатага фактычнага матэрыялу абгрунтавана праводзіцца думка аб вельмі важным вывучэнні ўплыву, які аказалі на развіццё беларускай ралістычнай літаратуры лепшыя прадстаўнікі перадавой рускай культуры і літаратуры. У ёй прымаюцца выказванні А. С. Пушкіна, В. Г. Бялінскага, М. А. Дабраўлова аб Беларусі і беларусах, аб іх культуры, мове, жыцці, быце, аб іх праве на самастойнае палітычнае і культурнае развіццё. Аўтар таксама гаворыць аб многіх іншых перадавых рускіх і польскіх пісьменніках, вучоных-этнографіях і фалькларыстах, якіх ён вывучае і літаратурнай дзейнасцю адзінадунай выключную ролю ў справе абуджэння свядомасці беларускага народа і развіцця яго дэмакратычнай ралістычнай літаратуры.

М. Ларчына шырока знаёміць чытача з

„Пшымязн“ пра Дні польскай культуры

Мікола ЛУПСЯКОУ.

Г А Л Ж А

Апавяданне

Польскі друк шырока асветляў Дні польскай культуры ў Беларусі — важную падзею ў справе ўмацавання дружбы і братніх сувязей паміж беларусамі і польскім народам. Газета «Трыбуна людзю», «Жыццё Варшавы», «Глос працы» і іншыя паведавалі пра гэтыя і сардэчным прыём у Беларусі Паланскага хору пад кіраўніцтвам Стэфана Стэлігрона, аб міраўніцтвам канцэртаў, выступленнях польскіх артыстаў, аб вечарах і сустрэчах, якія праходзілі ў атмасферы шчырай дружбы.

Шыкавы матэрыялы пра Дні польскай культуры ў Беларусі змяшчэў у ліпеньскім нумары часопіс «Пшымязн». У нумары за 6-е ліпеня надрукаваны матэрыялы «Старае перадаць песняй душу кожнага народа» пра выступленні Беларускай дзяржаўнай капелі пад кіраўніцтвам Р. Шырмаў і Польшчы.

Падарожныя нататкі «У гасіях на Беларусі» («Пшымязн», 13 ліпеня) змяшчалі Сяльва Гыздалава. У агульным ліпені Паланскага хору ў Варшаве і Мінску, а таксама ўрачыстае вечае прысвечана Дням польскай культуры, які адбыўся 14 чэрвеня ў Доме афіцэраў.

«Першыя гадзіны знаходжання ў Мінску прысвечаны знаёмству з горадам. Хто дзень, як жыхары Варшавы, зможа пачынаць велічыннае амаганні будаўніцтва Мінска, горада, поўнасімо разбудаванага ў час вайны? І гэтай акалічнасцю адраў робіць Мінск бліжэй нам, як бы родным», — піша С. Гыздалава.

Далей у падарожныя нататкі гаворыцца пра наведанне польскай дэлегацыі музея Я. Куналы, дзіцячай чыгуны, апісваюцца сустрэчы з рабочымі Мінскага аўтазавода і беларускімі кампазітарамі.

С. Гыздалава падрабязна апісвае падарожжа па Наваградчыне — памятных сямейках, звязаных з жыццём і творчасцю А. Міцкевіча. Уздэльнік падарожжа любавіцца велічынна архітэктурным збудаваннем — Мірскім замкам. «Аглядаючы замак князя Святаполка, мімаволі шукаеш камяком героюў «Пана Тадуша». Набыло ворагерада, што гэта сапраўды той апісаны Міцкевічам замак Гарышчу. Па дарозе польская дэлегацыя наведвала вёску Шчорск, дзе каласнікі іх віталі хлебам-соллю.

«У Наваградку уздэльнік падарожжа пабываў у музеі А. Міцкевіча, праводзіў сустрэчы з жыхарым горада ў «Зялёным тэатры». На зваротным шляху маршрут праходзіў праз Заросце — радзіму вялікага паэта і слаўнае легендарнае возера Свіслач: «Бачылі суседзі, якімі каласіць кудзю наш вялікі паэт. Тут ён думаў, тут пісаў...»

Перад а'дзёдам у Віцебск і Гомель польская дэлегацыя наведвала Саюз пісьменнікаў БССР, прысутнічала ў Акадэмічным тэатры імя Я. Куналы на спектаклі А. Фрэдры «Дамы і гусары».

У заключэнне С. Гыздалава піша: «Гэтыя Дні надобна заставацца ў памяці не толькі членаў дэлегацыі. Памятаць пра іх будучы і шырока развіваць ідэйны сувязь братніх народаў Польшчы і Беларусі».

Часопіс змяшчае фотаздымкі надпісу на абелеку А. Міцкевіча ў Завосці, сустрэчы членаў польскай дэлегацыі з юнымі чыгуначнікамі Мінска, новых дамоў на Камсамольскай вуліцы ў сталіцы Беларусі.

А. ХАЦКЕВІЧ.

На кніжнай паліцы

У Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшлі з друку і паступілі ў продаж наступныя кнігі мастацкай і дзіцячай літаратуры:

Платон Галавач. Збор твораў у трох тамах. Том 11. Аповесці. Рэдакцыйная калегія: Янка Брыль, Аркадзь Куляшоў, Іван Мележ, Аляксей Якімоўч. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 408. Цана 8 руб. 85 кап.

Іван Мележ. Мінскі напрамак. Раман у двух тамах. Том 1. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 352. Цана 7 руб. 70 кап. Том 2. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 456. Цана 8 руб. 80 кап.

Янка Брыль. Надпіс на зрубе. Апавяданні. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 60. Цана 65 кап.

Іван Франко. Калі звары яшчэ ўмеў гаварыць. Казкі. Пераклад з украінскай мовы П. Пестрака. Малючкі мастакоў Л. Джонас і Е. Салаўёва. Тыраж 20 тыс. экз., стар. 148. Цана 3 руб. 90 кап.

С. Антонаў. Зяліны дом. Аповесці. Пераклад А. Куляшоўскага. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 100. Цана 1 руб. 60 кап.

Іван Шырко. Чужая хатка. Казкі. Малючкі І. Давыдовіча. Тыраж 25 тыс. экз., стар. 40. Цана 65 кап.

дзейнасцю пісьменніка П. М. Шпілёўскага (1827 — 1861 г.), які ў сваіх этнаграфічных работах («Падарожжа па Палессі і беларускаму краю», «Беларусь ў характэрных апісаннях і фантастычных казках», «Даследаванне аб ваўдалах на пададзе беларускіх павер'яў», «Беларускі народныя паданні») на аснове сабраанага фальклора матэрыялу дае апісанне жыцця і быту беларускага народа, яго вяртання і новаваў, прыводзіць шмат беларускіх прыказак і прымавак, наданняў і легенд.

Асабліва падрабязна і грунтоўна гаворыцца ў кнізе аб рабоце П. М. Шпілёўскага «Падарожжа па Палессі і беларускаму краю», падкрэсліваяцца яго адрэнне ў справе далейшага ўмацавання руска-беларускага культурна-літаратурнага аднання, яе роля ў абуджэнні цікавасці ў перадавога рускага чытача да беларускага краю, да яго насельніцтва, якіх маюць сваю мову, вымак, традыцыі, абрады, багату ўвучную творчасць, культуру.

Выключна важная роля ў культурным развіцці беларускага народа належала перадавой рускай журналістыцы. На старонках такіх часопісаў, як «Сопременник», «Отечественные записки», друкаваліся публіцыстычныя артыкулы, этнаграфічныя работы аб Беларусі, літаратурныя тэксты невядомых аўтараў, беларускіх народных казкі, песні, прымаўкі. Усё гэта, заводзіць М. Ларчына, сведчыла аб літаратурным адукаванні ў Беларусі ў 40—50-х гадах XIX стагоддзя і садзейнічала абліжэнню мастацкага слова і жыццём беларускага народа развіццю і ўмацаванню культурных і літаратурных сувязей паміж рускім і беларускім народам, калікратна і непасрэдна ўмацавала беларускім пісьменнікам сапраўдны шлях да рэалізму і народнасці.

Распаўсюдваючы праблему рэалізму ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя, М. Ларчына закранае пытанне аб вытоках

Хутка вечае. Доўгія цені ўжо ляглі ад дзвярэй, што стаіць на самай ускраіне вёскі, недалёка ад густых грабовых зарасцінаў. Увесь двор акружаны старым вузкім івышнікам, пад ім у гарачым пяску яшчэ капаюцца куры. Пыльце падліны шуміць, шуміць блізка жыта, пахне солідам. Бабка Вера ачувае на сябізе бульбу, адрэжкі нагаляюцца ў бок дзвярэй. Абпалены сонцам і вятрам, апалены маршчынамі, хударэлы твар бабкі ўсхваляванна, вочы гэтыя паблываюцца. У тым баку, куды яна паглядае, ля дзвярэй, стаіць яе Нікадзім у картовай паласцінай кашулі і такіх жа штанах, у кепцы яшчэ мікалаевскіх часоў і старэйшы сын Барыс — настаўнік мясцовай школы. Арануцы ён, як і належыць настаўніку, у новы кашым, а на галаве яго ганарліва ўзвышаецца сямляным каплялю. Абодва голасна размаўляюць. Бабка Вера чуе кожнае іх слова і міжвольна перамякчае вуснамі: ёй так і хочацца сказаць Варысу крыўданае слова. Але яна ў час спалохаўшася, успамінула, што Барыс — самы любімы іхні сын. Толькі цяпер яноўб гэтай і змяшчэнне ім нескі самі сабою патроху ступоўшавіцца. Нават пачынае забягацца ўсё тое добрае, што зрабіў ім сваім слухнікам параднік Барыс, бо жыць ён ад іх асобна, свабодна см'ём. Шмат, канешне, у чым дапамоў бацькам, але ж цяпер... Цяпер ініша справа, цяпер іны ні за што не паслухаюць. Тут ужо іх не саб'еш са шляху.

— Дык як ты зразумей, — чуе бабка барысаву голас. — Жыць ёй самае вялікае год. Праз год — кажуць. Самае малое ты возьмеш за не дзве тысячы. Дзве тысячы страціш, да прылосці сядзі харчы на зіму ды догляд. Чаго ты ўпякаеш, як няма ведаеш што? Каб ты быў чужы, дык хіба б я і спрачаўся? Ліха з ім з усімі!

Спадымба бабка бачыць, як Барыс узмахае рукой, потым скідае каплялю і вышрае хуцкім крокам на ібае.

«Трапіла каса на камень», — зазначае сабе бабка і пачынае ачуваць наступны корч бульбы. — Колькі ўжо гэтых уга-вораў, калі толькі ачышціцца? А то і сапраўды нячыжым? Голі! Ды яна і пачу галоў яшчэ пражыць. Каб гэта ты з наша перажыў, то маўчай бы. Цябе і пай-і кармілі на Урале, дык табе што? А мы — прапала б! А жыццё, яно вольнае! — Увечы застаўці як ішчабечуць, носіцца, А вышэй — стражы, з даўгімі крыламі, як астрабыні. А яшчэ вышэй — неба і бяс-кочны свет, як бы вясняным спакоі.

Відаць, тое ж самае думае і Нікадзім. Ён на нейкі час аспероджаецца і змахнуўшы з шы надакучымага авадня, рашуча заўвае:

— Не, сымку. Буду рабіць па-свойму. Мне яна шчы і прылод дасць, воль пабачым. Х-хе-хе, не, брат. Тут ты мне не да-радчык.

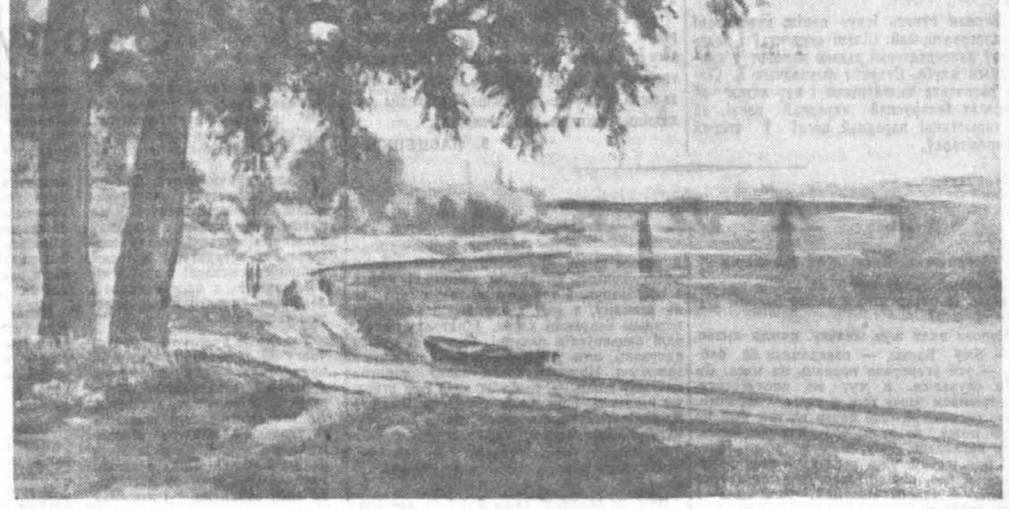
— Не лардчык, кажэце? — гарачыцца сын. — Каб не я, дык вы даўно б з тор-бамі...

— Не такі час...

Такі ў асноўным змест і характар вырашонага пытанняў, якім прысвечана праца М. Ларчына, што аслугоўвае стаўноўчай ацэнкі, з'яўляецца значным дасягненнем літаратурнай навуцы. Аднак яна не пааб'ялена і істотных недахопаў.

Адным з недахопаў кнігі з'яўляецца тое, што ў ёй сустракаюцца супярэчлівыя сцвярджэнні. Так, на старонцы 106 М. Ларчына піша, што Віленскі ўніверсітэт «не мог зрабіць чаго-небудзь істотнага (надкрэслена мною — А. М.) ў адносінах развіцця перадавой беларускай культуры, таму што павявалі па ўніверсітэце польскія нацыяналісты і стаўленікі пара». З усім ішмал думка аб ролі Віленскага ўні-версітэта выказваецца на старонцы 108. Там чытаем: «Наколькі на ўніверсітэце да-вольна актыўна дзейнічалі прагрэсўныя сілы, то само па сабе зразумела, што ўні-версітэт павінен быў аказваць і аказваў вялікі стаўноўчы ўплыў не толькі на Польшчу, але таксама на Літву і Беларусь, на-кіроўваючы перадавыя культурныя сілы апошніх на вывучэнне вучнай творчасці і мовы народаў гэтых краін, спрымаючы, та-кім чынам, развіццю літоўскай і беларускай новай літаратуры».

Не можа задоволіць чытача і тое, што ў кнізе «На шляхах да рэалізму» неда-рвадна мала ўвагі з'яўляецца пытаннем літаратурнага майстэрства, мастацкай формы, пытанню індывідуальна-творчага абычча беларускіх пісьменнікаў. Замест таго, каб павесці сур'ёзную размову аб аэстэтычных вартасцях таго ці іншага твор-ца, М. Ларчына абмяжоўваецца тым, што прыводзіць урыўкі з мастацкіх тэкстаў і су-праваджае іх агульнымі таўмачэннямі. Так, прышодзіць вялікую цытату з народнай казкі «Іванка-Прастошок», аўтар у заключэн-не гаворыць: «Мы прышлі гэтую вялікую выліску для таго, каб паказаць, наколькі ў ралістычных беларускіх народных каз-ках была чагта свабоднага, смелай, глы-бокай, мастацкай прынцыпальнай крытыка са-вядзтваўнага дваранскага грамадства, крытыка вострай, анічальнай, вярта пра-крытыкага ралісты-прафесіанала. Усёму гэтаму, што сказаў тут аўтар дасле-

Карціна гродзенскага мастака К. Віслоўіча «Нёман у мелавых гарах».

дзёна, чытач павінен паверыць на сло-ва, бо застаецца няясным, неразумелым, у чым жа праўдзлівацца свабоднасцю, глыбіня, мастацкая прынцыпальнасць, вострыя крытыкі ў казцы «Іванка-Прастошок».

Кніга як след не апрадавана ў стымлі-стычных адносінах. Сустракаюцца часта надзіваць доўгія, цяжкія для разумення, а то і зусім пааб'ялена сэнсу выразы і скажы. Прыкладом толькі значную колькасць прыкладаў, каб падкрэсліць слушнасць гэтага папроку: «Всё беларускі народныя песні, у якіх размаўляецца, што прыгонныя сяляне сваю помсту чагта рэ-зальвалі ў забойстве пана...» (стар. 66), «Такі стаўноўчы герой у беларускіх фанта-стычных казках, які ўвабраў у сабе нека-торыя вобразы і асобныя сюжэтыны маты-вы рускіх былін і казак...» (стар. 76). Цікава, як гэта герой можа ўвабраць у сабе нека-торыя вобразы і асобныя сюжэтыны маты-вы рускіх былін і казак? «Усё гэта свед-чыла аб тым, што фэадална-прыгонніцкая сістэма ў першай палове XIX стагоддзя ўлічвалася ішла па шляху канчатковага свайго распаду і народнага буржуазна-напалітычнага адносінаў» (стар. 95), «...асноўны змест разглядаемых аніма-ічных твораў...» (стар. 149), «Даніла і Сцяпан, як іх паказвае аўтар разгляда-емага твора...» (стар. 151). «Гэта выклікае смех, нараджае гумар, які сваім ідэальным вострым накіраваным супрць пераможанай сістэмы псеўдакласіцызма» (стар. 187), «Алець не вільдэнава, што зместам гэта-га твора «Клопаты літаратурныя» — А. М.» з'яўляецца лейтэматычны патрыяч-ныя клопаты пагта аб беларускім наро-дзе...» (стар. 214).

Усё адначасна недакопы ў некаторай ступені анімаюць навуковую вартасць кнігі М. Ларчына «На шляхах да рэалізму». Але і пры гэтых недахопах кніга застаецца патрэбнай, карыснай. Ён з ахвотай прыч-таецца і студэнт, і настаўнік, і гісторык літаратуры, і крытык, — кожны, хто ціка-віцца гісторыяй беларускай літаратуры.

А. МАКАРЭВІЧ.

пач. — Ну, ніўжо не разумеюе гэтага? — Адказвае, не дуры галавы, — кажэ Вера. — Ты нам ужо тыдзень жыцця не даеш сваіх ўтановаў. Нам ужо абрыдла іх сдуваць. Пенсію Пенсію нам і без ібае дадзі б. Завуў усёкі пенісаў бы!

Некі кажэ яны стаць моўні, непавадзі-ца адліз аднаго. Барыс спалохліваецца першым. Ён успамінае, што перад ім баць-ка і маці, якіх ён любіць, якім жадае да-бра. Не вінен жа ён у тым, што больш дзе-сятка гадоў назад, у вайну, апынуўся ў эвакуацыі на Урале. Не асабліва віна і ў тым, што ў ніжкі час змог дастаць лезу на рамонт бацькавай в'яты, хоць інымі разам і адувае з-за гэтага прыкрасць. Канешне, ён цярпеў працы, як ніколі. Але ж... бацька адліз і, насперач праў-ды, трэба некі палэдзіцца. Ён успамінае, што маці ў яго вострая і кожнай на яшчэ; у спрычак нікому не дае патачы, успамі-нае, што ніогні з-за гэтага пазбаўляецца дружбы з ёю і таму як мага ладзей кажа:

— Эге, мама, а сварыцца нам няма ча-го. Ваш дора, яшчэ маб'яць — мая толькі парада. А калі не так — дараўце. Вы за гэта, то і я за гэта самае. Зна-чыць — я няправы.

— Ну, даўно б так, — кажэ маці, але ў вачах ён бачыць злосныя незадоволеныя ачынкі, добра знаёмыя яму яшчэ з дзяцінства, калі ён часта валаўіў у чужы сад, а пасля клубіў і бажыўся, што ніколі рабіць так болей не будзе.

Цымбалістам патрэбна дапамога

1957 год з'явіўся годам трыумфальнага шэсці беларускіх цымбалістаў. Упершыню ў гісторыю беларускага мастацтва аднаго калектыва БССР—Беларускі народны аркестр уключылі на Усеагульным конкурсе арганізацыя Беларускага народнага аркестра. Два саветы аркестра В. Бурковіч і М. Шмелькін атрымалі званне лаўрэатаў Міжнароднага конкурсу.

Найбольш выканаўца вышэйшага класа салейніча стварэнню новых мастацкіх твораў для народных інструментаў, як сольных, так і аркестровых.

Шматлікія канцерты Беларускага народнага аркестра ў самых аддаленых кутках рэспублікі, майстэрства ігры нашых музыкантаў выклікае захапленне і цікавасць да цымбал у слухачоў. Фабрыцы ў Барысаве дазваляюць заказ на выраб некалькіх соцен інструментаў, бо колькасць моладзі, якая жадае вучыцца, павялічваецца з кожным днём.

Цяпер ігра на цымбалах вучаць не толькі на курсах, але і ў музычнай школе, у вучылішчах Каласі, Гомеля, Магілёва, Віцебска.

...Да драўлянага доміка, над якім вісіць надпіс «Сардэчна запрашаем», з інструментамі і нотамі спяшаюцца маленькія грамадзяне калгаса імя Гасталы. Гэты невялікі домік—гонар калгаса. У ім вучацца музыцы дзеці калгаснікаў. У гэтым годзе ў школе паўне невывучылі абыдзены. Суды прыходзяць вучыцца не толькі малыя, але і дарослыя, юнакі і дзяўчаты, якія прыходзілі з розных куткоў Беларусі. Прайшло ўжо некалькі месяцаў з таго часу, як Міністэрства культуры БССР прыняло рашэнне аб набор на аднагодковыя курсы цымбалістаў, а курсанты ўжо выконваюць творы класікаў, п'есы беларускіх кампазітараў. Кожны цымбаліст мае інструмент і неабходныя вучэбныя дапаможнікі, атрымлівае дзяржаўную стэндыю.

Апроч заняткаў на спецыяльнасці, цымбалісты вучацца твораў музыкі, спяваюць у калгасным хоры, а некаторыя іграюць у духавым аркестры. Курсанты прынялі ўдзел у канцертах на адкрытых стадыёнах калгаса імя Гасталы, ездзілі ў калгас «Новы быт», у вёску Пацеўшчына і іншыя.

І калі ў мінулым творца дзейнасць народнага музыканта, яго рэпертуар зводзіліся галоўным чынам да ігры вясельных ташцаў, частушак, дык у рэпертуары малых цымбалістаў, якія выступалі на канцэртах, былі «Ронда» Мопарта, «Серанада» Шуберта, «Італьянская полька» Рахманінава, «Беларуская сюіта» Жыноўіча.

Цесная сувязь існуе паміж курсантамі і кансерватарыяты. Сіламі студэнтаў і педагогаў кансерватарыяты дазваляюць у калгасным клубе. Старшы выкладчык В. Сіакоўскага калгаснікаў і курсантам аб вытоках беларускай народнай песні, аб выкарыстанні народнай песні ў творах кампазітараў.

Выступленне лаўрэата VI фестывалю моладзі і студэнтаў В. Бурковіча, які выканаў творы беларускіх кампазітараў, было сустрэтай дэбала і сардэчна.

Курсанты-цымбалісты наведвалі некалькі канцэртаў Беларускага народнага аркестра, прысутнічалі на рэцэпцыях. Мастацкі кіраўнік аркестра, народны артыст БССР І. Жыноўіч расказаў аб гісторыі аркестра, аб рэпертуары, пазнаёміў са старэйшымі членамі калектыву: заслужаным артыстам С. Навіціным і Х. Шмелькіным, выпускнікамі музычнага вучылішча і кансерватарыяты, якія працуюць у калектыве.

Курсантам-цымбалістам прадэставаў піканая, але цяжкая і адказная работа. Некаторыя з іх будуць іграць у складзе ансамбляў, многія стануць педагогамі калгасных школ.

Пасля вайны вострая патрэба ў кадрах стварыла неабходнасць уцягнуць у педагогічную работу вопытных выканаўцаў з ліку артыстаў аркестра народных інструментаў. Аднак адсутнасць педагогічнага вопыту замінала ў рабоце. Узровень метадычнай падрыхтоўкі адстае ад сучасных патрабаванняў.

Падрыхтоўка прафесіяналаў-цымбалістаў пачалася з 1949 года са стварэннем кафедры народных інструментаў пры Беларускай кансерватарыі. На класу цымбаліст працуюць малодшыя педагогі, якія не маюць грунтоўнай метадычнай падрыхтоўкі. Адсутнасць дапаможнікаў па метадыцы прыводзіць да памылак, якія навукоўцам пазней цяжка будзе выправіць.

Педагогам музычных вучылішчаў, якія не маюць магчымасці непарарна кансультавацца на кафедры народных інструментаў, курсантам, будучым педагогам калгасных музычных школ, кіраўнікам калектываў мастацкай самадзейнасці, студэнтам, якія прыходзяць педагогічнай практыцы, патрэбна кніга «Метадыка навучання ігры на беларускіх цымбалах», над якой працуе кафедра народных інструментаў кансерватарыі. Кніга намягча аблегчыць пераходзілі ўсім дзякасец, што сустракаюцца на шляху педагога.

Выкладчыкам таксама неабходны зборнікі, у якіх выкарыстоўваліся б мелодыі народнай песні, спецыяльна напісаныя для цымбалі, ітэаграфічна блізкія да народнай музыкі.

Пры адборы п'ес для навучэнцаў педагог на класу цымбалістаў бярэ іх з розных зборнікаў. Добра было б, каб быў выдадзены зборнік п'ес для 1—4 класаў школы, адрадаваны спецыялістам, дзе былі б творы класікаў, п'есы беларускіх кампазітараў.

Блігі па метадыцы, зборнікі п'ес, стварэнне ацёдаў—усё гэта дапамога моладзі педагогам у выхаванні музыкантаў-творцаў, а не рамеснік. Пакуль не выдадзена кніга па метадыцы, неабходна наладзіць семінары для педагогаў.

З. НАСЦЕНКА

Герояў не забываюць

Ей не было і сямнаццаці год, калі пачалася Вялікая Айчынная вайна. У пільні Барысаў, дзе Людміла Чалоўская нарадзілася і вырастае, уварваліся фашысцкія маладзёжкі, ад'явілі часовыя перамогі і зварнай нанасілі да народа, які, яны адчуваў гэта, ніколі ім не скардзіла. Вельмі людзей на плошчах, расстралявалі партызан у палі, а публічна, але не маглі запалохаць саваецкіх людзей. У лясках з'явіліся партызанскія атрады, ацелі пад адхам нямецкія ашалоны, усялялі ад невядомых рук фашысцкіх казармы і бензаканішчы...

Людміла Чалоўская, або, як яе любілі на называлі ў школе і дома, — Люся — выдоўга адчайвалася і плакала над тым, што адарвалася. Яна настойліва шукала людзей, якіх партыя пакінула ў тыле для барацьбы з чужыцамі. І знайшла іх. Падпольная арганізацыя Барысава пачала дзейнічаць у першы ж месяц пасля акупацыі горада. Па даручэнню старэйшых дзяўчынкаў разнісіла лістоўкі, прабралася ў лагера для ваеннапалонных. Яна вельмі рымкавала, калі адкрыта прыходзіла ў лагера для ваеннапалонных. Яна працавала ўдзельніцай, пачынаўшы іграць у партызанскіх атрадах, была настаўніца школы, у якой Люся вучылася. Былая вучыцца не прасіла, а загадала:

— Дайце зараз жа пашпарты!

Начальнік пашпартнага стала, які верай і праўдзі служыў немцам, адказаваў, як агню, боючыся партызан, разубоўчы:

— Хача б два-тры, а то столькі... Мне ж пасадзіць.

У канцы 1943 года яе прысмерці адна праказатар, заслані гестапа ў партызанскі атрад. Ён быў чы, як дзяўчынка чысціла свой парабазу, навіяваючы вясёлыя песенькі. Потым ён сустраў Люсю ў Барысаве... І тады яе армітавалі.

Катавалі Люсю асабліва страшна, бо здагаліся: дзяўчынка ведае вельмі многа. Ёй абядалі бескалорна, багата жыццё, пагражалі смерцю, але Люся нічога не сказала. Яна пакінула адносіны на сцяне камеры, які заклікаў да апазіцыі дзяўчына амагата з ворагам. У ноч перад гаданай Кастрычніка, 7-га лістапада 1943 года, яе разам са ста семідзесяці іншымі амагарамі расстралялі на ўскраіне Барысава. Яхтары чузі, як вязыні спявалі «Інтэрнацыянал»...

... На галоўнай вуліцы Нова-Барысава наядуна адкрыты помнік работы скульптара Сяліханава. На гранітным пастанеце стаіць сціпала дзяўчынка з аўтаматам, закінутым за плячо. Палымее надпіс: «Партызанцы Людміла Чалоўская ад камсамольцаў і моладзі г. Барысава».

Героіў не забываюць. Яны будуць жыць вечно ў памяці пакаленняў, заляжаны іх да высакарнага, самаданага служэння Радзіме.

Н. АХРАМЧУК

На здымку: Помнік партызанцы Людміле Чалоўскай.

Квітнее Украина

Зноў юбілейна ліча сарак хвалюе сэрцы Украінскага народа. Адначасова гэты юбілейна дата саракагоддзя арганізацыі Камуністычнай партыі Украіны і саракагоддзя Ленінскага камсамолу, украінцы з задавальненнем успамінаюць выдатнае баявое мінулае і радасна глядзяць на сваю вялікую і слаўную сучаснасць. Бо разам з роднай партыяй і камсамолам народ рос, мужнеў і загартоўваўся ў бах пад сцягам вялікага Леніна.

Як жа ў гэты дні не парадавацца жытхам УССР грандыёзнымі маштабамі будаўніцтва родных гарадоў, дасягненнімі прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры, якія сведчаць пра штодзённы клопаты Камуністычнай партыі і Саветаў Урада аб добрабыце народа.

Вялікую радасць за незлічоны перамогі Украінскага народа адчувае кожны працоўны Украіны. Ды і як не радавацца пудоўным падарункам Камуністычнай партыі. Адна з другім вырастаюць волаты сацыялістычнай індустрыі на Украіне — «Азоўсталь», Запарожскі дамбаінавы, Нова-Краматорскі машынабудаўнічы, жамчужна паўднёвай металургіі «Запарожсталь» і сотні іншых прадпрыемстваў.

А чыя сэрца не хвалюе радасна падаў жыцці народаў Украіны—адкрыццё ў Кіеве Рэспубліканскай выстаўкі перадавога вопыту ў народнай гаспадарцы Украінскай ССР. Гэта сканцэнтраванне ўсёго лепшага, новага, перадавога, створанага творчай думкай, самаданай працай украінскага народа. Няма магчымасці хоць бы бегла расказаць пра кожны экспанат, якіх тут мноства.

Адкрыццё выстаўкі выпала якраз на радасныя дні знамянальнай даты — саракагоддзя арганізацыі Камуністычнай партыі Украіны. Усё, чым ганарыцца сёння Украінскі народ, створана пад кіраўніцтвам партыі, людзьмі, выхаванымі партыяй, націхнёнымі высакарнымі ідэямі камунізма.

...Мы ў галоўным павільёне. Тут адлюстравана асноўная ідэя выстаўкі: слаўная праца народа, невывучыня яго творчыя сілы! Тут жа ў пераканальных лічах паказана індустрыяльнае магутнасць рэспублікі.

Усё на выстаўцы больш 300 пабудоў. Сарод іх—галоўны павільён, 11 галінавых, 20 павільёнаў для даманстрацыі машын, канструкцый, фрагментаў і дэталей. Тут паказаны дасягненні вугальнай, металургічнай, хімічнай, нафтавай і газавай прамысловасці, электрастанцыі і электратэхнічная прамысловасць, будаўніцтва і прамысловасць будаўнічых матэрыялаў. Сельская гаспадарка паделена на раздзелы: земляробства і агралесамеліярацыя, жывёлагадоўля і прамысловасць на перапрацоўцы не прадукцыі, тэхнічная культура, збожжавыя, масліныя культуры, гародніцтва, садоўніцтва, вінаградарства, механізацыя і электрыфікацыя сельскай гаспадаркі.

Тэрыторыя выстаўкі займае 336 гектараў, на 60 гектарах размешчаны вопытныя палі і насаджэнні, мічурынскі сад, палеаэалягічны лясопалік, аранжарыя, парнікова-цэпільны кабінет, пляцоўка для даманстрацыі жывёлы, пільч гектараў адрэзана пад рыбныя і дэкартаўныя азёры, 150 гектараў займае лясарос.

Украінскія калгаснікі, рабочыя, вучоныя праходзяць па выстаўцы, па яе паліцах-павільёнах з пацудоўнага гаспадары. Гэта яны валодаюць багатымі сваёй зямлі, гэта яны паставілі іх на службу камунізму. І ва ўсім, што бачыць на выстаўцы Украінскі працоўнік, ён пазнае слабе-творчы і пераўтваральнік.

...У першы дні ва ўсіх павільёнах вельмі міагалідна, асабліва шкасіва наведвалінікаў выкладчыкоў дасягненні працоўнікаў украінскай вёскі ў спарбортыве з ШВА.

Тут жа ў павільёнах адбываюцца цікавыя сустрачкі: у павільёне «Машынабудаванне і прыборабудаванне» вядомы кіеўскі токар В. Сямініч даманструе складаныя аперцыі на токарным станку, у іншых павільёнах перадачы сельскай гаспадаркі—двойчы Герой Сацыялістычнай Працы А. Лядані, Герой Сацыялістычнай Працы А. Яромска, С. Віштак, праслаўленая званенная М. Худалей і іншыя расказваюць пра свае дасягненні ў жывёлагадоўлі і збожжавай гаспадарцы. Гэта і аразумела: выстаўка служыць у першую чаргу абмену вопытам.

Пра валакі дасягненні культуры Украінскага народа, яе змены і рост расказваюць стэнд «Культура і побыт народа». Тут даманструюцца развіццё выданскай справы і кніжнага гандлю Украінскай ССР, рост выпуску газет і часопісаў, матэрыялы аб плённай дзейнасці народных пастаў, кампазітараў, мастакоў, майстроў народнага мастацтва, паказана сетка музеяў, развіццё кіно, радыё і тэлебачання.

Насыненым патокам ідзе народ з павільёнаў і павільёнаў. Прагледзеўшы экспанаты, глядзячы ідуць у сад, на натурныя ўчасткі. Пудоўнае ўражанне пакаіае сад. Тут можна пазнаёміцца з аграагнічнай апаратурай садоўных культур, з лепшымі мічурынскімі гатункамі яблыкаў, груш, вішні, абрыкосаў, чаршні.

Цяла абыйці ўсе павільёны пешкі. Упершыню ў Саветскім Саюзе лунка спецыяльных аўтобус—ціхаход, які курсіруе па выстаўцы з прычынам. Для зручнасці пасажыраў падлога аўтамабіля знаходзіцца на адлегласці 30 сантыметраў ад зямлі, не мае прыступак. У аўтобус можна ўвайсці і выйсці на ходу.

Дзесяці тысяч кінулі і гэспей украінскай сталіцы любаваліся пудоўнымі куткамі выстаўкі—яе прыгожымі плантацыямі кветак, цвітністым садам, азёрамі, на якіх плаваюць белыя лебедзі, гусі, качкі. Прымяна ўдмхалі водар меданосаў вакол пасекі. Пудоўнае месца—выстаўка! Выходзячы, людзі абліцаюць адна аднаму яшчэ і яшчэ рад павільёнаў тут.

Е. СЯМЕНАВА,
наш кар.

Зноў юбілейна ліча сарак хвалюе сэрцы Украінскага народа. Адначасова гэты юбілейна дата саракагоддзя арганізацыі Камуністычнай партыі Украіны і саракагоддзя Ленінскага камсамолу, украінцы з задавальненнем успамінаюць выдатнае баявое мінулае і радасна глядзяць на сваю вялікую і слаўную сучаснасць. Бо разам з роднай партыяй і камсамолам народ рос, мужнеў і загартоўваўся ў бах пад сцягам вялікага Леніна.

Як жа ў гэты дні не парадавацца жытхам УССР грандыёзнымі маштабамі будаўніцтва родных гарадоў, дасягненнімі прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры, якія сведчаць пра штодзённы клопаты Камуністычнай партыі і Саветаў Урада аб добрабыце народа.

Вялікую радасць за незлічоны перамогі Украінскага народа адчувае кожны працоўны Украіны. Ды і як не радавацца пудоўным падарункам Камуністычнай партыі. Адна з другім вырастаюць волаты сацыялістычнай індустрыі на Украіне — «Азоўсталь», Запарожскі дамбаінавы, Нова-Краматорскі машынабудаўнічы, жамчужна паўднёвай металургіі «Запарожсталь» і сотні іншых прадпрыемстваў.

А чыя сэрца не хвалюе радасна падаў жыцці народаў Украіны—адкрыццё ў Кіеве Рэспубліканскай выстаўкі перадавога вопыту ў народнай гаспадарцы Украінскай ССР. Гэта сканцэнтраванне ўсёго лепшага, новага, перадавога, створанага творчай думкай, самаданай працай украінскага народа. Няма магчымасці хоць бы бегла расказаць пра кожны экспанат, якіх тут мноства.

Адкрыццё выстаўкі выпала якраз на радасныя дні знамянальнай даты — саракагоддзя арганізацыі Камуністычнай партыі Украіны. Усё, чым ганарыцца сёння Украінскі народ, створана пад кіраўніцтвам партыі, людзьмі, выхаванымі партыяй, націхнёнымі высакарнымі ідэямі камунізма.

...Мы ў галоўным павільёне. Тут адлюстравана асноўная ідэя выстаўкі: слаўная праца народа, невывучыня яго творчыя сілы! Тут жа ў пераканальных лічах паказана індустрыяльнае магутнасць рэспублікі.

Усё на выстаўцы больш 300 пабудоў. Сарод іх—галоўны павільён, 11 галінавых, 20 павільёнаў для даманстрацыі машын, канструкцый, фрагментаў і дэталей. Тут паказаны дасягненні вугальнай, металургічнай, хімічнай, нафтавай і газавай прамысловасці, электрастанцыі і электратэхнічная прамысловасць, будаўніцтва і прамысловасць будаўнічых матэрыялаў. Сельская гаспадарка паделена на раздзелы: земляробства і агралесамеліярацыя, жывёлагадоўля і прамысловасць на перапрацоўцы не прадукцыі, тэхнічная культура, збожжавыя, масліныя культуры, гародніцтва, садоўніцтва, вінаградарства, механізацыя і электрыфікацыя сельскай гаспадаркі.

Тэрыторыя выстаўкі займае 336 гектараў, на 60 гектарах размешчаны вопытныя палі і насаджэнні, мічурынскі сад, палеаэалягічны лясопалік, аранжарыя, парнікова-цэпільны кабінет, пляцоўка для даманстрацыі жывёлы, пільч гектараў адрэзана пад рыбныя і дэкартаўныя азёры, 150 гектараў займае лясарос.

Украінскія калгаснікі, рабочыя, вучоныя праходзяць па выстаўцы, па яе паліцах-павільёнах з пацудоўнага гаспадары. Гэта яны валодаюць багатымі сваёй зямлі, гэта яны паставілі іх на службу камунізму. І ва ўсім, што бачыць на выстаўцы Украінскі працоўнік, ён пазнае слабе-творчы і пераўтваральнік.

...У першы дні ва ўсіх павільёнах вельмі міагалідна, асабліва шкасіва наведвалінікаў выкладчыкоў дасягненні працоўнікаў украінскай вёскі ў спарбортыве з ШВА.

Тут жа ў павільёнах адбываюцца цікавыя сустрачкі: у павільёне «Машынабудаванне і прыборабудаванне» вядомы кіеўскі токар В. Сямініч даманструе складаныя аперцыі на токарным станку, у іншых павільёнах перадачы сельскай гаспадаркі—двойчы Герой Сацыялістычнай Працы А. Лядані, Герой Сацыялістычнай Працы А. Яромска, С. Віштак, праслаўленая званенная М. Худалей і іншыя расказваюць пра свае дасягненні ў жывёлагадоўлі і збожжавай гаспадарцы. Гэта і аразумела: выстаўка служыць у першую чаргу абмену вопытам.

Пра валакі дасягненні культуры Украінскага народа, яе змены і рост расказваюць стэнд «Культура і побыт народа». Тут даманструюцца развіццё выданскай справы і кніжнага гандлю Украінскай ССР, рост выпуску газет і часопісаў, матэрыялы аб плённай дзейнасці народных пастаў, кампазітараў, мастакоў, майстроў народнага мастацтва, паказана сетка музеяў, развіццё кіно, радыё і тэлебачання.

Насыненым патокам ідзе народ з павільёнаў і павільёнаў. Прагледзеўшы экспанаты, глядзячы ідуць у сад, на натурныя ўчасткі. Пудоўнае ўражанне пакаіае сад. Тут можна пазнаёміцца з аграагнічнай апаратурай садоўных культур, з лепшымі мічурынскімі гатункамі яблыкаў, груш, вішні, абрыкосаў, чаршні.

Цяла абыйці ўсе павільёны пешкі. Упершыню ў Саветскім Саюзе лунка спецыяльных аўтобус—ціхаход, які курсіруе па выстаўцы з прычынам. Для зручнасці пасажыраў падлога аўтамабіля знаходзіцца на адлегласці 30 сантыметраў ад зямлі, не мае прыступак. У аўтобус можна ўвайсці і выйсці на ходу.

Дзесяці тысяч кінулі і гэспей украінскай сталіцы любаваліся пудоўнымі куткамі выстаўкі—яе прыгожымі плантацыямі кветак, цвітністым садам, азёрамі, на якіх плаваюць белыя лебедзі, гусі, качкі. Прымяна ўдмхалі водар меданосаў вакол пасекі. Пудоўнае месца—выстаўка! Выходзячы, людзі абліцаюць адна аднаму яшчэ і яшчэ рад павільёнаў тут.

Е. СЯМЕНАВА,
наш кар.

Заслужаны аўтарытэт

Некалькі год Ааноль Лук'ячыкаў працаваў матарыстам. Ён вылучаўся стараннасцю, любючымі адносінамі да працы. Ніколі не было па яго віне ні зрыву, ні затрымкі сеанса. Але даўняй марай Лук'ячыкава было стаць кінамеханікам. Ён прылажыўся да працы кінамеханіка, наведваў тэхнічныя заняткі, чытаў спецыяльную літаратуру. А часам набіраўся смеласці і праці кінамеханіка, з якім працаваў, дазваляў «пракруціць» дзве-тры часткі фільма.

У адзельце культуры зварнулі ўвагу на дэталістыка юнака і прапавалі яму авалодчы прафесіяй кінамеханіка. Лук'ячыкаў з радасцю згадзіўся. Да яго прымавалі вопытныя таварышы, майстры кінарэжысура і апаратуры Георгія Маркавіча Касцеля. Праз некалькі месяцаў Лук'ячыкаў атрымаў зваў экзамены і атрымаў спецыяльнасць кінамеханіка. Спачатку ён працаваў на перамоўні і абслугоўваў некалькі населеных пунктаў. Акурташчы ў працы, уважлівым адносінамі да запартаваных гадзоду ён хутка зававаў павагу сельскага насельніцтва.

Калі было вырашана ў вёсцы Іванаўка арганізаваць ста-

дзілава якая-небудзь іншая затымка.

Праўдзёнае калгаса па просьбе Лук'ячыкава адпусціла сродкі на паўваенне фонду грампласцінак. Ціпер у распадаржні кінамеханіка звыш ста пласцінак. Гэта дае яму магчымасць перад пачаткам сеанса арганізаваць цікавыя і змястоўныя канцерты з грампласцінак.

Лук'ячыкаў трымае цесную сувязь з калгаснай партыйнай арганізацыяй. Сакратар партыі і арганізацыі тав. Васіленка разам з кінамеханікам распрацавалі план культурна-масавых мерапрыемстваў. Нарядка перад сеансам калгаснікі могуць паслухаць лекцыю, прыняць удзел у гутарцы на тэму, якая іх цікавіць. Такія лекцыі і гутаркі праводзіцца сіламі калгаснага актыву. Людзі сталі больш ахвотна хадзіць у кіно.

З ліку камсамольцаў кінамеханік падараў добрыя энергетычныя кінаапаратуры, якія аказваюць яму вялікую дапамогу. Яны рашэняюць афішныя на відных месцах, як у Іванаўцы, так і ў блыжэйшых да яе вёсках. Але папулярнасць аднаго фільма не абмяжоўваецца аднымі афішамі. Да кожнай кінакарціны, якая будзе даманстравацца ў калгасным клубе,

Артсты на будаўніцтве Васілевіцкай ДРЭС

З поспехам прайшлі канцерты артыстаў Беларускага рэспубліканскага тэатра юнага глядзеля на будаўніцтве Васілевіцкай ДРЭС. Клуб не мог змясціць усіх жадаючых паліцца на канцэрт, і таму было вырашана выступіць на адкрытым паветры. Пабудавалі сцэну з двух «мазаў».

І вось кінце рабочага дня. Рабочыя, служачыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі з сям'ямі залопілі стадыён. Присутнічала каля двух тысяч глядзельцаў. Перад будаўніцамі і мастацкімі выступілі артысты

Бяляеў, Флейта, Ротар, Зайцава, Акалаў, Дубавіцкі і іншыя. У праграму канцэрта ўвайшлі ўрыўкі са спектакля «Не ўсё кату масліна» А. Астроўскага, беларускія народныя песні і іншыя нумары.

Будаўнічы горада дзякавалі гэспей, праці часцей іх наведваць. «Герадыне другім тэатрам, — гаварылі будаўнікі, — каб яны пасладалі нашаму прыкладу. Мы іх сустранем з радасцю».

К. КІТАВІЧ.

Гастролі сброў

На гастролі ў Брэскую вобласць прыходзі нашы Украінскія сброў — артыстам Прыкарпаўскага музычна-драматычнага тэатра.

Вяжыныя спектаклі адбудуцца ў Кобрыве, Івацэвічах, Бяроза і іншых раёнах.

Рэпертуар для зборніка «Родны край»

На мастацкім самене Гродзенскага абласнога Дома народнай творчасці разгледжаны і зацверджаны харавыя творы, прадстаўленыя самадзейнымі кампазітарамі для ўключэння ў зборнік «Род-

ны край». У яго ўвойдуць новыя песні мясцовых аўтараў Шыдлоўскага, Шыркевіча, Радзіліцкага, Чудавога, Ляшчэні, Пікава, Шаўко і іншыя.

М. ПРАЦЕНКА.

Ушанаванне памяці народных пэстаў

Артысты Вініцкага музычна-драматычнага тэатра, якія знаходзяцца на гастролі ў Мінску, шануюць памяць народных пэстаў Беларусі Я. Купалы і Я. Коласа. Яны многа зрабілі для ўмацавання братніх сувязей двух літаратур. Днямі ў гарадскім скверы артысты ўсклалі вянок ля бюста Я. Купалы. Затым яны наведвалі могілкі на Даўгабродскай вуліцы і ўсклалі таксама вянок на магілу Я. Коласа.

Пры Парыжскім раённым Думе культуры працуе дзіцячая музычная школа. Надаўна адбывае першы выпуск. Вучні паказалі добрыя веды ў тэорыі музыкі, добра выканалі музычныя творы на розных інструментах. Яны выступілі з цікавым канцэртам.

У. МІГАЯ.

Юныя музыканты

Пры Парыжскім раённым Думе культуры працуе дзіцячая музычная школа. Надаўна адбывае першы выпуск. Вучні паказалі добрыя веды ў тэорыі музыкі, добра выканалі музычныя творы на розных інструментах. Яны выступілі з цікавым канцэртам.

Пры Парыжскім раённым Думе культуры працуе дзіцячая музычная школа. Надаўна адбывае першы выпуск. Вучні паказалі добрыя веды ў тэорыі музыкі, добра выканалі музычныя творы на розных інструментах. Яны выступілі з цікавым канцэртам.

Е. СЯМЕНАВА,
наш кар.

Галоўны рэдактар Мікола ТКАЧОУ. Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОУ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРЦІНОВІЧ (адказны саргатар), Пётр ПРЫХОДЗЬКА, Раман СЯБІЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.